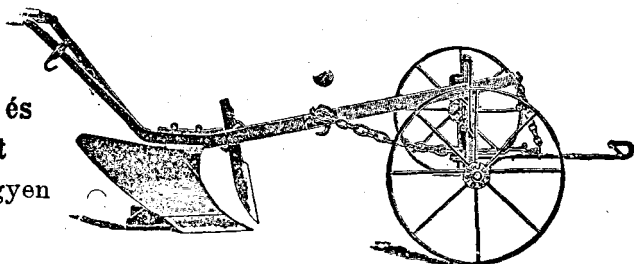

ERDÉLYI GAZDA

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha
a hírneves és csakis eredeti „Bächer-féle egytetemes
aczel-ekéket és váltó hegyi ekéket
vásárolja.

A Bächer-féle ekék úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében
minden más gyártmányt felülmúlnak és tökéletes munkateljesítés tekintetében kiválóak.

Árjegyzéket és
áránlatot
készséggel ingyen
küldök.

Bächer Rudolf kizár. ekegyári raktára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**, Budapest, VI., Nagymező-utca 68. 1266

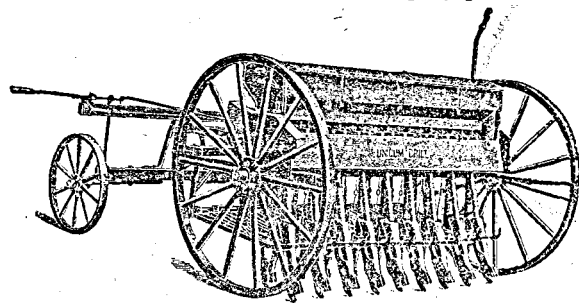
A Melichar-féle cs. és kir. szabadalmazott
„UNICUM DRILL“

(sik és hegyes talajnak)

sorvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerősükséglet, pontos szabályozhatóság mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 év óta 23,000 „Unicum Drill“ vetőgép van forgalomban.

Ábrás leírással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

Mielőtt vetőgépet vásárol, érdeklődjék gazdátársainál az „UNICUM DRILL“ iránt.

Melichar Ferencz, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára.

BABÓS és TÁRSAI

vaskereskedése KOLOZSVÁRT, Deák-Ferencz-utca, 25. szám.

A nagyérdemű gazdaközönség szives tudomására hozzuk, hogy üzletünkbe újabban egy nagyobb összeget fektettünk be és raktárunkat megnagyobbítottuk, ennél fogva azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy nagyra becsült vevőinket gyorsan és pontosan a legjutányosabb árak mellett szolgáltatjuk ki.

Raktáron tartjuk mindazon cikkeket, amelyek egy gazdaságban szükségeltetnek, u. m. Gazdasági gépek és eszközök, Kudsiri-rudvasak, vaslemezek, építkezési vasgerendák, Konyhaberendezési cikkek, Kötél és lánczárak, Beocsini-Cément, Gipsz, nádfonat, Carbolineum, Kátrány, mindennemű Festékárak, Gépszíj, Gépolaj, Gépszir, Kocsikenőcs, Mécsolaj, Rézgálicz, Raffia háncs, Aszfalt és elszigetelőlemezek, Kovács-szén, Kox és Faszén, Fleischmann-féle szabadalmazott tejkannák stb.

Gazdasági gépekről árjegyzéket díjmentesen küldünk. 1473

Telefon szám: 351.

Telefon szám: 351.

Riparia Portalis

== sima I-ső oszt. ==

200,000 darab

szabályszerű hosszúság és vastagság mérővel válogatva kifogástalan minőségben;

gyökeres II-od oszt.

200,000 darab

és erős fejlődésű akác kiültetésre

alkalmas, kapható: ==

Söpjing Endre

== szőlőoltvány telepén, ==

Székelyhidon, (Biharvármegye.)

LEGJOBB TEJFÖLÖZŐ A BALTIK.

A Baltik-Separator legyőz minden tejfölöző gépet. Ki separatorot vesz és a Baltik iránt nem érdeklődik, az saját magát károsítja meg.

Árjegyzékünk, valamint a modern kézi-separatorokról irt bírálatunk érdeklődőknek ingyen és bérmentve rendelkezésre áll.

Patak Gusztáv Magyar Baltik-Separator

központ Budapest, VI. kerület, Andrássy-út 27. szám.

1538

Szállítunk teljes tejjgazdasági berendezéseket.

TURULVÉDJEGY.

TURULVÉDJEGY.

Ifj, NAGEL OTTÓ könyvkiadóhivatalában Budapest,
VIII. ker., Muzem-körút 2. szám (a Nemzeti Színház bérházában) megje-
lentek és kaphatók:

Ahn Ferencz dr. Gyakorlati tanfolyam a német nyelv gyors és könnyű megtanulására. Az eredeti után írta Nagy Lajos. 14-ik kiadás, magyar betűkkel 1 kor. 60 fillér.
Angyal Ignác. A kerékpár kezelése, IV. bővített kiadás, képpel 60 fillér.
Gyulai Béla dr. Nőnevelés. Utmutatás a nőnevelésben 1 kor. 60 fillér.
Halász Sarolta. Gyermekkerti csokor. Dalok, szavalmányok, párbeszéd és társasjátékok gyermekkertek és óvodák számára. 2. javított kiadás, kötve 1 kor. 50 fillér.
Hegyesi József. Házi czukrászat. V. bővített kiadás. Diszkötésben 3 kor. — Előttek. IV. javított kiadás. Diszkötésben 3 kor.
Hrblay Emil. Tyúktenyésztés 3 kor. — Lúd- és kacsatenyésztés 2 kor. — Pulykatenyésztés 2 kor. — A baromitenyésztésre vonatkozó általános tudnivalók 1 kor.
Knorr Alajos. Önügység, vagyis gyakorlati utmutatás jogügyletek elintézésére, okiratok s beadványok szerkesztésére a legújabb törvények alapján, 450 iromány-példával. VI. teljesen átdolgozott kiadás. Füzve 10 kor. Vászomban kötve 12 kor. — Magyar általános levelező és házi útkár. Gyakorlati utmutatás a közéletben előforduló mindennemű családi és más levelek, kereskedelmi és üzleti fogalmazványok és folyamodványok helyes szerkesztésére. Számos példával felvilágosítva. Füzve 6 kor., aranyozott vászonkötésben 7 kor. 20 fillér.
Kövány János. Vadásznaptár 1905. évre. Disztes vászonkötésben 1 kor. 60 fillér.
Lakatos Károly. Az erdei szalonka és vadászata. Füzve 4 kor., diszkötésben 6 kor. — A vadász mesterség könyve. Félbörkötésben 16 kor.
Ploetz K. dr. Elemi francia nyelvtan. Szerző »Elementarbuch« című művének 33-ik kiadása után átdolgozta Nagy Lajos. 2. javított kiadás 1 kor 60 fill. — Syllabaire français. A francia nyelvtanítás első foka. 3 kiadás. Átdolgozta Isov Emil. Kötve 1 kor. 20 fill. — Conjugaison français. Második tokozat a francia nyelvtanításra, olvasókönyvvel és szótárral. Fordította Kubinyi F. A. Kötve 1 korona 60 fillér.
Várad Antal dr. Az esztétika rövid kivonata 1 kor.
Vikár Béla. Virágmesék. A képeket rajzolta Kreidolf Ernő. Gyönyörű színes művészi illusztrációkkal, a legszebb magyar képeskönyv 6 kor. 1450

Husvétai ajándékoknak
legalkalmasabb bevásárlási forrása

STEIN S. és TÁRSA

első erdélyrészi kizárólagos gyermekruha üzlete, kapható újszülöttől 14 évesig Leány és fiuk részére Kabátok, Ruhák, Kötények, Kalapok, Kapischonok, Harisnyák, Kamáschlik, Gyermek fehérnemű minden nagyságban.

Mérték szerinti fűzők a legújabb formában és kényelmes viseletűt készítenek. Vidéki rendelmenyt pontosan eszközlők, gyermekruha rendelmenynél elegendő a kor megjelölése és pontosan találó átút küldök. Baba kelengye, keresztelő készlet állandóan raktáron a legfinomabb kivitelben. — **Határozott jutányos árak**

Szíves pártfogást kér

Stein S. és Társa,
Mátyás kir.-tér 2. sz.

1905. január 1-től a tanácsház alatti helyiségben.

M. kir. telepítési felügyelőség Kolozsvár.

1553

1905. évi 618. sz.

Hizómarha árverési hirdetmény.

Az alólírott felügyelőség hivatalos helyiségében (erdészeti palota) folyó évi április hó 12-én délelőtt 10 órakor zárt írásbeli versenytárgyaláson a marosludasi kincstári birtokon felállított 15 darab javított ökor fog eladatni.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik a fenti hizó marhákat, melyek darabonként mintegy 600 kilogramm súlyuak, megvásárolni kívánják, hogy ivenként 1 korona bélyeggel és az ajánlati ár 10%-ának megfelelő bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat április hó 12-én délelőtt 10 óráig ezen felügyelőséghez annyival is inkább nyújtsák be, mert a később beérkező, vagy távirati ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

Az ajánlati ár kilogrammonként számokkal és betűkkel is kiírandó. Az ökrök 12 órai koplalás után Maros Ludason fognak lemérteni és az eladási ár kiszámításánál a teljes súly, százalék levonás nélkül fog alapul szolgálni. A részletes eladási feltételek a melyeknek vevők magukat alávetni tartoznak, a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők az alólírott felügyelőségben, az állatok pedig a marosludasi birtokon

Az eladási ár után járó III. fokozat szerinti bélyegilletéket a kiállítandó ellennyugtán vevő sajátjából tartozik fedezni. Az ajánlatok ajánlattevőkre a nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi miniszter ur döntéséig feltétlenül kötelezők.

Kolozsvár, 1905. évi március hó 12-én.

A kir. telepítési felügyelőség.

Söpjng Endre szőlőjvány-telepe Székelyhidon.

Eladásra kerül:

2 éves zöld ojtvány,

a mely idősebb ültetések hiányát pótlására is kitűnő sikerrel használható.

Riparia Portalison, Erdei, Bakar, Bihari, Alanttermő Szlankamenka, Juhfark, Gohér, Olasz Rizling, Mézes, Ezerjő, Sártehér, Chasselas blanc és rouge, több elsőrendű fajban, Kadarka, Nagyburgundi, Oporto.

Rupestris Monticolán, Fehér Bakar, Ezerjő, Olasz Rizling, Szlankamenka, Chasselas, Oporto.

Fásajtvány:

Riparia Portalison, Casselas 6, Muskotály 9 fajban, Szemendriai, Calabrial, Argentin, Overnyi hamvas, Medoc noir, Génuai, Damascusi, Kossuth Lajos, De la Palestina, Ezeréves, Malakoff Usum, Delaware, Madelaine Angevine és Royale, Kecskescsü piros, fehér és kék színben.

Rupestris Monticolán, Olasz Rizling.

Amerikaiakból:

Riparia P rtalis, sima (I. oszt. 200,000 drb. valamint gyökeres II.) leszállított olcsó áron.

Rupestris Monticola sima és gyökeres.

Sima vesszőmet vastagság és hosszúságmérő pontos használatával, napszámban kellő ellenőrzés mellett vágatom, úgy, hogy annak minden szála beoitható.

Európaiak:

Bakar, Olasz és Rajnai Rizling, Sárfehér (Alföldi), Tramini, Oporto Carbenet franc és Sauvignon sima és gyökeres.

Erdei, Ezerjő, Zöld-Szilvániból, sima Összes említett fajtából szálanként kiválogatott ojtóvesszőt is szállítok.

Több elsőrendű fajta Chasselas, Damascusi, Passatutti, Muscat Lunel, Muscat Ottonel és 20 fajta különleges csemegéből gyökeres fajtisztán.

Delaware.

Ezen, utóbbi időben igen keresett fajtából (a melyet éppen ezért a hozzá hasonló Othelloval, sőt akárhányszor esetben közönséges európai vesszővel keverve kap a rendelő) úgy sima, mint gyökeres vesszővel abszolút fajtisztán szolgálhatok. Bormintát külön e célra szolgáló fadobozban, vagy literes üveggel 1 illetve 2 kor. ellenében szállítok.

Saját termésű 1904. évi piros és 1901., 1903. 1904. évi érmelléki fehér borral 50 litertől felfelé szolgálhatok, liter mintá 1 kor.

Összes cikkeimnek a telepen leendő átvásztásába készséggel belegezem.

Árjegyzékemet, mely az idősebb ültetések hiányait pótlásának biztos sikerrel járó egyszerű módját s a Delaware részletes ismertetését tartalmazza, ingyen és bérmentve küldöm meg. 1510

Négyes-kocsist keresek,

jó bánásmódú, tanítani tudó, szerény, szolid, józan és megbízható.

Czimem: „T.-nak, post. rest. Borosjenő (Nagytamánd),“ 1526

hova önleírását és igényeit tudassa.

Sárga Orpington keltető tojásokra

megrendeléseket elfogadok. A tojások ára darabonként 1 korona. Legkisebb megrendelés 12 drb. Csomagolás külön e célra készült ládikában 1 korona

A vételár és csomagolási díj előre beküldendő. — Cim: (1507.)

Ordódné Mailáth Gizella

BUDAPEST, IV., Muzem-körút 7. sz.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Középbirtoktelepítés és a gazdatiszti osztály.	201
A földbirtok árának befolyása a gazdaság intenzitására. II. Kovács Gábor	203
Negyedszázad selyemtenyésztésünk szolgáltatásában.	204
Válaszok a „Tapasztalataim a répalevél bevermelésnél” című közleményre. — Szabács Gyula, Kiss László	205
Tárca:	
A levegő értékesítése. Dr. D. G.	202
Jogi tanácsadó:	
Haszonbérleti vitás kérdés. Dr. Lőcstalvi Sípós Aladár, ügyvéd.	206.
Egyleti élet:	
Meghívó az E. G. E. rendes évi közgyűlésére, igazgató-választmányi ülésére és szakértekezletére.	206
Vegyes közlemények:	
Tenyészszarvasmarhavásár Nagy-Szebenben.	206
Hirdetések.	

Középbirtoktelepítés és a gazdatiszti osztály.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület elnöksége Marorvásárhelyt a f. hó 2-i választmányi ülésén az alábbi memorandumot terjeszti elő:

A magyar középbirtok pusztulásának a múlt század második felében kezdődött és még ma sem szűnő folyamata a magyar mezőgazdaságra, nemcsak, hanem az egész magyar közéletre nézve is nagyon kedvezőtlen hatással volt, igen komoly bajt jelentett és jelent. Ezelőtt mintegy 30 évvel 6 millió 600 ezer holdra becsülte Keleti Károly a középosztály kezein levő területet, az 1895-iki mezőgazdasági statisztika már csak 3.900.000 holdnyi középbirtokterületet tüntet föl s az azóta eltelt kilenc év alatt is alig lehetne csak egy mozzanatot is fölfedezni, mely a középbirtokososztály megerősödésére engedne következtetni, sőt ellenkezőleg: a legközelebbi statisztikai összeírás előreláthatólag újabb jelentékeny területvesztést fog a középbirtokot illetőleg kimutatni.

Ez a kétségtelen bizonyosságú tény különösen az újabb időben aggodalommal töltötte el a gazdaközvéleményt és a kérdéssel való foglalkozásra ösztönözte az egész magyar társadalmat. Sokszor és alaposan kimutották, hogy a középbirtokososztály pusztulása károsan hat egész mezőgazdaságunk fejlődésére; több és kevesebb alapossággal tárgyalták sokszor ennek a pusztulásnak okait; jó és kevésbé jó orvosszereket ajánltak a pusztulás pótlására s a további hanyatlás megállítására. De sem az állami közigazgatás, sem az állami gazdaságpolitika nem talált olyan módot, nem alkalmazott olyan eszközöket, melyek a középbirtokososztály újjászületésére, vagy legalább mai pozíciójának megtartására vezethetett volna. A középbirtok fölszívódott a nagybirtokba, vagy kisbirtokká porlódozott el, vagy nemzetiségi vidéken, — mint Erdélyben is — olyan középbirtokosok foglalták el helyét, akiknek ilyen módon való térfoglalása a magyarságra nézve veszteséget és veszedelmet jelent. A volt középbirtokos a városokba, állami és vármegyei hivatalokba húzódtott

s ezáltal elvesztette azt a befolyást, melyet az eddig vezetése alatt álló parasztkiszagadánál mindig hazafias szellemben érvényesített.

Azok között az eszközök között, melyek a középbirtokososztály hanyatlása által támadt hézagok betöltésére alkalmasnak látszottak és az államnak javasoltattak, az 1900. január 18—23-án tartott telepítési szakértekezleten egész határozottan domborodott ki a telepítés, mint egy olyan eszköz, mely által az állam elősegítheti azt, hogy a nagybirtokba ölvadt középbirtokok helyén új középbirtokok keletkezzenek. A szakértekezleten résztvettek túlnyomóan arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az állami telepítésnél középbirtokok alkotása nemcsak megengedhető, hanem nagy mértékben kívánatos is azon hivatásnál fogva, melyet a több kistélep között levő középbirtoktelep gazdasági, szocialpolitikai és nemzeti szempontból egyaránt betölthet. Kétségtelenül az ezen szakértekezleten nagy határozottsággal kidomborodott véleménynek alapján vette be a Darányi Ignác földművelésügyi miniszter megbízásából 1903-ban kiadott telepítésről és birtokfeldarabolásról szóló törvényjavaslat az 5. §-ba azon rendelkezést, mely szerint:

„A telepítési területnek egy részéből 80—600 kat. hold nagyságú telephelyek is létesíthetők (nagy telephelyek); ily célra azonban a telepítési területnek legfeljebb egyharmad részét szabad fordítani. Hatszáz kat. holdnál nagyobb telephelyet alkotni nem szabad.”

Ennek a rendelkezésnek indokolása azokat a szempontokat emeli ki, melyeket a magyar gazdaközönség több ízben kifejezett. Nevezetesen:

„Az 1894: V. t. cz.-től lényegesen eltér ennek a javaslatnak iránya abban is, hogy nem csupán gazdatelepek létesítését, hanem a terület bizonyos arányos részére nézve a középbirtokok alakítását is lehetővé teszi. Felfogásom szerint erre nemcsak azért van szükség, mert a középbirtokok megerősítésére s a megszűnt középbirtokok pótlására gondolnunk kell, hanem azért is, mert a középbirtokosban fogja megtalálni a telepes legjobb vezetőjét, annál találhat munkát, attól kaphat gazdasági okszerű irányítást s annak felügyelete alatt teljesítheti a telep az exponált vidékeken igazán hazafias hiva-

Jobb
és megbízhatóbb
magvak

nem léteznek, mint a minőket
31 év óta szállít

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari

magkereskedése

Budapesten

VII. ker., Rottenbiller-utca 33. sz.

IV. ker. Kossuth-Lajos-utca 4. sz.

ÁRJEJYZÉKEK

ingyen és bérmentve küldetnek.

Megbízható tisztaságú és csiraképes

gazdasági-, konyhakerti- és virágmagvak

beszerezhetők a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Legnagyobb választék és legjutányosabb ári an kapható.

Divatos **fűrészek**, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fü és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszőnyeg szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

tását. A csupa kisgazdákból álló telep, ha másként nem gondoskodunk a vezetéséről, ennek a hivatásnak magára hagyatva aligha fog megfelelni s a telepesek csak gazdálkodásukkal bajlódva nem igen fognak kulturánkban szolgálatot tenni, a minthogy azok a hazai helységek, a hol kizárólag csaknem egyforma vagyonú földmivesek laknak s a hol az értelmiséget legfeljebb egy két, hivatala szerint közöttük élő ember képezi, daczára annak, hogy semmiféle ellentétes áramlattal szemben nem kell helyt állaniok, tényleg messze mögötte maradnak azoknak a községeknek, ahol egy-két középbirtokos készséggel viseli elődeitől örökölt köteleességtudással a magyar középsztálynak sokszor terhes, sokszor háládatlan, de mindig hazafias tisztjét: a nobile officiumokat.

Föltáratván a hátrány és baj, mely a magyar mezőgazdaságra nézve a középbirtokososztály pusztulásában rejlik: a társadalom a *középbirtok telepítését* jelölte meg ezen baj egyik orvosszereként s a telepítési törvényjavaslat is ezen az elven épült föl. De mikor ezen elvnek gyakorlati megvalósítása kerül szóba, eleven erővel tolu mindjárt az előtérbe az a kérdés: kiknek részére létesítsen az állam telepítéseinek középbirtokokat? Melyik az az elem, amelyik a középbirtok megerősítésére s a megszünt középbirtokok pótlására a legalkalmasabb? Ki lehet a kistelepes legjobb vezetője és úgy gazdasági, mint társadalmi tekintetben

irányítója? Ezeknek a kérdéseknek miként való megoldásától függ, hogy a középbirtoktelepítés valóban a kívánt célt fogja-e elérni.

A régi középbirtokososztálynak régi elemeivel való regenerálása alig lehetséges, de alig kívánatos is. Azokban, akik az őseiktől örökölt középbirtokon tönkrementek, csak kis részben találhatjuk meg az ujjáalkotás alkalmas anyagát, mert nem lehet biztosítunk arra nézve, vajjon azok az okok, melyek előbbi tönkremenetelét idézték elő — az új birtokon nem ugyanazon hatást idézendik-e elő. Bizonyára nem kizárólag önhibája sodort el a földjéről minden régi középbirtokost; kétségtelen, hogy a nemes áldozat, melylyel a jobbagység fölszabadítása történt, óriási fordulatot, nehéz változást jelentett a nemességre és főként a középnemességre nézve. De ennek teljes előismerése mellett sem szabad kitérnünk annak konstatálása elől, hogy az igényességnek a más viszonyok közt élt őseiktől örökölt nagysága, a társadalomban és közéletben való reprezentálás nagy költségei, a gazdasági tudásnak nem mindig elegendő mértéke is hozzájárultak ahhoz, hogy a változott viszonyok közt a történelmi középbirtokososztály nem tudta helyét megállani. Bizonyos tartózkodással és nagy megfontolás után; a célnak bizonyos mér-

tékben való kockáztatásával lehetne tehát csak az államnak innen venni a rekonstrukció alanyát. A régi középbirtokosok ivadékaik közül pedig azok, akik az államnak és törvényhatóságoknak, vagy magánintézményeknek városokban levő hivatalaiban lettek új pályát és megélhetést, nem tölthetnek már be azt a hivatást, melyet a középbirtok telepítésétől az állam gazdaság- és szociálpolitikai szempontból meg kell, hogy kívánjon.

De a középbirtok telepítésére, a középbirtokososztály ujjáalkotására rendelkezésre áll a magyar társadalomnak és államnak az az anyag, mely az eredmény lehető legbiztosabb kilátásával vonható be annak a célnak megvalósítására, melyet a közvélemény jelölt az állampolitika elé. Ez az anyag a magyar gazdatiszti osztályból szerezhető be. A viszonyok rosszabbá válásával a magyar középbirtokosság fiaiból azok, akik a föld iránt erős szeretettel és ragaszkodással viseltettek, akikben a mezőgazdálkodáshoz az őseiktől örökölt vonzódás és érzék megmaradt, a gazdatiszti pályára léptek. De ezeken kívül azok is, akiknek elődei már a régebbi időkben a nagy birtokok kezelői, vezetői voltak s akik maguk is mint a nagybirtokok gazdatisztszei a rájuk bízott föld érdekeit szeretettel, tudással, szorgalommal védték meg,

AZ „ERDÉLYI GAZDA” TARCAJA.

A levegő értékesítése.

Az intenzív gazdálkodással járó erőteljes és céltudatos trágyázása a talajnak ma-holnap nagy gondokat fog okozni a gazdáknak, mivel egy nagybecsű trágyanemnek, a salétromnak napjai meg vannak számlálva. Hiszen tudjuk, hogy e műtrágya nemcsak a gazdaságban fogyasztatik el, de a hadászatnak egy nélkülözhetetlen nyersanyaga. Oly óriási mértékben apad a nyerskészlet, hogy egy néhány évtized múlva csak hirmondónak marad valami.

A technika emberei, különösen a vegyészek azonban nem maradnak tétlen és bizony nagyon sokan éjjel-nappal azzal foglalkoznak, mi módon lehetne e nyersanyagot valamely nagy tömegű és olcsó testből előállítani. Mint imminens Nitrogén tartalmú test első pillanatra a levegőre gondoltak, ahol az elem pláne csak mint keverék van jelen. Alább le fogom írni azt az új módot, hogy állítanak elő salétromot és ha a regie-költségeket majd a kellő értékére fogják tudni redukálni, oly forrásunk lesz, amely mondhatni kifogyhatatlan. Ami az Ammoniak trágyát illeti, arra van még a meglevő barna- és kőszén-lepárló telepekből óriási készletünk, ha majd ez is talán fogytán lesz, erre is történt gondoskodás, hogy más úton pótolhassák.

Lássuk tehát a technika új vívmányait, miképen lehet salétromot a levegőből előállítani.

Chemiai úton kezdetben nem sikerült a N. vegyületbe hozása, mivel nem álltak oly erők rendelkezésre, a melyekkel ez keresztülvihető lett volna. De ma az elektromosság idejében minden lehetséges és theoretikailag már sikerült is ez a problema, most csak arról van szó, a hozamot annyira fokozni, hogy technikailag értékesíthető is legyen. Az első e célra szolgáló telep a niagarai vizesésnél levő nagy elektromos mű, melynél 1000 volt feszültségű áramot folyton megszakítunk, oly telep is van, a melynél másodpercenként 6000 szikra ugrik egyik platin-elektrodtól a másikra. A tőzeg, melyben a kisülések történnek, vagyis a levegő folyton elvezettetik, a kilépő levegő, amely nagymennyiségű *nitrogendioxydot* tartalmaz, vízbe lesz bocsátva vagy hig kénsvába és itt mint salétromsav és salétromsav keveréke lép föl, kali vagy natronnal közömbösítve és salétrom, illetőleg salétromsavas kali vagy nátronná alakul. Németországban is folynak ez irányban kísérletek *Muthmann és Hofer* müncheni tanárok által, váltakozó áramú dynamok segítségével.

A nitrogén oxydációját a nagy feszültségű áram által előidézett hő végzi, először ugyanis nitrogénoxyd képződik és nagyon fontos a továbbiakra nézve, hogy e gáz nagy

légárammal a kisülés területéből eltávolították, mivel újabb kísérletnél ez a gáz elemekre bomlanék.

Egy másik eljárás arról szól, miképen lehet a levegő nitrogénjét *ammoniakká* változtatni.

A levegő alkotórésze: nitrogén és oxygen keveréke. Ha az oxygent eltávolítjuk az által, hogy izzó réz felett elvezetjük és a felszabaduló nitrogént egy oly készülékbe vezetjük, a melyben mész és szén nagy feszültségű áram segítségével igen magas hőmérsékletre van hevítve, akkor 3 elemnek vegyülése áll be: a caliumé, széné és nitrogéné, vagyis előáll az úgynevezett *Calciumcyan amid*, technikai néven: *mésznitrogén*.

A tiszta termék fehér kristályos test 35% nitrogénnel. A nyers termék fekete és változatlan színet és meszet tartalmaz. 15–20% nitrogénnel. Trágyázási kísérletek azt mutatják, hogy e terméknek hatása megegyezik az ammoniakéval és abban leli magyarázatát, hogy e termék a talajnedvesség folytán simán felbomlik ammoniakra és szénsavas mészre. Egyelőre még nem kapható nagyban, csak kísérleti célokra szolgálnak kisebb mennyiségű. Ha a salétromnak levegőből való előállítása sikerül még pedig oly árban, hogy a természetes salétrommal konkurálhat, akkor az ammoniak előállítása levegőből tárgyalanná válik.

Dr. D. G.

Szőlők rigolozását gözekekével

70–80 cm. mélyen, jutányos árban elvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

Timár János, Maros-Szent-Királyt.

akik sok-sok éven át a szorgalmas munkára és a takarékos életmódra rá voltak utalva, akik eddig is kitűnően megfeleltek annak a gazdasági és nemzeti feladatnak, mely nagybirtokos távollétében csaknem mindenütt és csaknem egészen rájuk hárult: ez a gazdatiszti osztály a legerősebb, a leg-egészségesebb elem lehet a középbirtokos osztály ujjaalkotásánál, ebből a gazdatiszti osztályból egy új, életképes középbirtokos osztály képzésére lehet edzett, ellenálló ágakat lemetszeni.

A középbirtok telepítésével az állam két célt érhet el. Egyrészt a középbirtokos osztályt megerősítheti, másrészt a több kisbirtokos telepes közé egy olyan centralizáló, összetartó, vezető és fejlesztő szervet állíthat be, mely az egész telepnek virágzását és a magyarság részére való megmaradását biztosítja. Ezt a kettős célt semmivel sem lehetne jobban elérni, mint ha a mai gazdatiszti karból az arra legalkalmasabbakat, képességüknél, multjuknál, helyzetüknél fogva alkalmasakat használnák föl.

Ha nem egész alaptalan az a vélelem, hogy a régi középosztálynak új középbirtokokra való telepedésénél az előbbi hibák átszarmazásával az előbbi pusztulási processzus újból bekövetkeznék, akkor kétségtelen, hogy az a gazdatiszti kar, amelyben a gazdasági tudás szerzett és örökölt s melyben a szorgalom, fegyelmeztség, szerénység és takarékoság az ősök révén szintén átöröklődött és az életen keresztül beoltódott: a legbiztosabb, legreményteljesebb alapja lehet ennek a fontos állami akciónak.

Ismerve gazdatiszti osztályunk képességeit és helyzetét, abban a meggyőződésben, hogy olyan középbirtoktelepek, melyeknek alanya a gazdatiszt, valóban a sok kistelep gazdasági fejlődésére és a fenyegetett helyeken a magyarság megerősítésére és nemkülönben az új középbirtokos osztály kialakulására fognak hatni, a következőket tartjuk szükségesnek:

1. Az állami telepítés lehetőleg mindenütt úgy történjék, hogy a több kisbirtokostelep között középbirtok is legyen.

2. A középbirtok nagyságú telepekre első sorban az arra alkalmas gazdatisztek telepíttessenek le.

3. Ennek lehetővé tételére az erre vállalkozó gazdatiszteknek csak úgy mint a kistelepeknek a méltányos és megadható kedvezmények és előfeltételek megadassanak.

A földbirtok árának befolyása a gazdaság intenzitására.

II.

Már régidő óta el van terjedve a nemzetgazdasági írók körében, akik az intenzitás vagy a földjáradék kérdése körül vizsgálódtak, az a nézet, hogy a birtok megdrágulásának következménye a mezőgazdasági üzem intenzitásának, s általa a földjáradéknak növekedése lesz. Sajátságos hogy Thünen, akinek figyelme az intenzitással összefüggő oly sok kérdésre kiterjed, ezt az „elszigetelt államról“ irt nagy művében egyáltalán nem említi, de még nem is érinti.

Thaer Albert, aki „Grundsätze der rationellen Landwirtschaft“ című munkájával, mely 1809—1812 között jelent meg, a német mezőgazdaság ujjaszületését eszközölte, éppen úgy vallja ezt a nézetet¹⁾, mint az újabbak közül Krämer²⁾. A jeles agrárpolitikus, Buchenberger, volt badeni államminiszter, hasonló véleményben van, amidőn azt mondja, hogy „ahol a népesség sűrűn összetömörült s a hol a föld értéke a legmagasabb, ott a gazda a nagy értéket képviselő növények termesztésére van különösen ráutalva, mivel ily vidékeken a fogyasztási centrumok közvetlen közelében a búzatermelés bizonyos körülmények között járadékot nem ad. S általában abban nyilvánul meg a birtok értékének hatása a produkció-ágak helyére, hogy a kiváltképpen magas értékű, vagyis rendszerint a piacchoz közel fekvő területekre a kevésbé értékes terményeknek ültetése nem jutalmazó, mert tekintetbe kell venni a föld értékének kamatait is, amelyek az összes termelési költségeknek jelentékeny részét teszik ki. Az ily növényeknek a piactól távolabbi s kevesebb járadékkal bíró területeken való termesztése sokkal előnyösebbnek látszik³⁾.”

Settegast, a jénai egyetem gazdasági fakultásának egykori nagyhirű igazgatója arra az eredményre jut vizsgálódásaiban, hogy „a gazdaságban alkalmazandó intenzitás fokára a leghatalmasabb befolyást éppen a földbirtok értéke gyakorolja⁴⁾.” — Roscher, az intenzitásról szólván, e nézet felé szintén hajlik bizonyos tekintetben, bár teljes határozottsággal, mint a többiek, ezt nem állítja, ő szerinte az áralakulás legegyszerűbb elemeiből folyik az a „szigorú“ szabály, hogy a gazdasági kultúra emelkedésével a földbirtok

¹⁾ Idézett munkája I—2. §.

²⁾ A Goltz báró által kiadott „Handbuch der gesamten Landwirtschaft“ 172. §-ában: „Die Grundlage und die Einrichtung des landwirtschaftlichen Betriebes“.

³⁾ „Agrarwesen und Agrarpolitik“ című nagy művének 5. §. 4. pontjában.

⁴⁾ „Die Landwirtschaft und ihr Betrieb“ c. munkája, II. kötet, 134. oldalán.

általában drágább, a tőke és a munkaerő pedig együttesen olcsóbbak szoktak lenni. S miután a föld kínálata, ha az ezutáni kereslet még oly nagy is, legtöbbször nem terjeszthető ki, a munka és a tőke pedig korlátlan szaporításra képes és ezeket a gazdasági kultúra haladása éppen megsokszorozza, kétségtelen érdekeben áll a gazdáknak, hogy a gazdasági élet haladásával takarékoskodjanak a földdel és surrogatumképpen több tőkét és több munkaerőt használjanak fel, vagyis intenzívebbé tegyék a gazdaságot.⁵⁾

Van-e vajjon igazuk azoknak, akik szerint a földbirtok megdrágulása a gazdaság intenzívebbé tételét és ezáltal a földjáradék növelését mozditja elő? Így, ily merev tételt alakjában kijelentve, semmi esetre sincsen.

Akiknek ez a nézetük, azok általán abból indulnak ki, hogy a mezőgazdaságban is, mint a gazdasági élet minden terén, a gazdaságosság elve érvényesítendő s ha a föld drága, a munka és a tőke pedig relative olcsó, úgy azt a termelési tényezőt kell felhasználni, amelynek alkalmazása a gazdára kevesebb költséggel jár; ebben az esetben azután a munka és a tőke nagyobb mérvben való felhasználásának következménye lesz a gazdaság intenzitási fokának emelkedése és a föld járadékának növekedése. A realis élet is igazat látszik adni e gondolatmenetnek, mivel a városok és fogyasztási centrumok közelében ott, hol összetömörült a népesség, a földmivelés tényleg intenzívebb és a föld járadéka is tényleg nagyobb.

A dolog azonban lényegileg mégis másképp van: a földbirtok ára az üzem intenzitási fokára teljesen közömbös hatású, feltéve természetesen, hogy a birtokból nyerhető járadék maximumát el is akarjuk érni; a földjáradék emelkedése pedig nem okvetlen, szükségszerű következménye a birtokár emelkedésének.

A birtok árának megdrágulása — mint Krzymowski helyesen megjegyzi⁶⁾ — ugyanolyan hatással bír, mint a földadó emelkedése, ha t. i. ez az adó a föld járadékából egy bizonyos előre megállapított összegben vonatlik le, amikor is irreveláns, hogy az illető birtokon a gazdálkodás mily intenzitási fok mellett foly.⁷⁾ Még inkább világosan lehet ezt az

⁵⁾ Idézett munkája II. kötet 32. §.

⁶⁾ E kérdésre tudtunkkal első ízben Krzymowski Richard mutatott rá, aki „Mathematische Betrachtungen zur Thünen'schen Intensitätstheorie“ című értekezésében, — amelyet e sorok írója a Kozgazdasági Szemle 1904. évi áprilisi számában ismertetett, — a Thünen-féle elméletet a koordinata-rendszer és differenciális egyenletek segítségével matematikai úton először igazolta.

⁷⁾ Thünnennél a földadó ezen alakja, melyről ő munkája I. kötetének III. fejezetében tesz említést, a régi, a birtok területi kiterjedését alapul vevő adórendszerben használt formának felel meg, amidőn t. i. az van megha-

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi
észvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen téglyacélekefej.

Páncélacél-kormánylemezek.

Magasított acél-ekefej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Rövidített leveleim: „Agraria“ Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőnyeim: „Agraria“ Budapest.

Tiszta acélanagy
s a j á t
hámoralnkból. —

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja meg a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

állítást illusztrálni akkor, ha a birtok bére van adva és a bérlet utáni kereslet folytán vagy más conjuncturák következtében a földbirtokos bérletétől nagyobb bérösszeget kíván. Ennek hatása éppen az, mint a földadó ama fajáé, melyet fentebb említettünk. Más megbirálás alá jön azonban természetesen az a körülmény, ha a föld megdrágulásával egy szersmind a termékek piaci árának és munkabéreknek emelkedése is össze van kötve. Ez azonban más lapra tartozik s a fentebb adott esetben a bérösszeg felemelésének hatása csak az, hogy a földjára annyival lesz kevesebb, amennyivel a bér felemeltetett.

Krzymowski vizsgálatai tisztán arra az esetre szorítkoznak, amidőn a gazda a Thünen elmélete alapján a tiszta jövedelem maximumát akarja elérni. Különböző is ez a mértékadó az intenzitás meghatározásánál a birtok megdrágulásának különböző eseteiben. Mert ha a bérlet birtokán nem a helyes intenzitással gazdálkodik, vagyis birtoka az ő gazdálkodása mellett nem adja meg a legmagasabb tiszta hozadékot, mert vagy igen kevés munkával és tőkével rendelkezik, vagy a gazdaságába fektetett munka, tőke és különböző meliorációk meghaladják a birtok igényelt mértékét, úgy a bérösszeg emelkedése mindenestre hatással lesz az ezentúl alkalmazandó intenzitásra is. Ha eddig igen extensív volt a gazdálkodás, úgy most elkerülendő a bekövetkező veszteségeket, bizonyára intenzívebben fog a bérlet gazdálkodni. Azonban ott, ahol a helyes intenzitási fok állott a gazdaság, ott a magasabb bér semmiféle hatással nem jár s nem fogja intenzívebbé tenni a gazdasági üzemet.

Ezért mondtuk fentebb, hogy a Settegast és társai nézetei a magok merevségében meg nem állhatnak.

Az az állítás, hogy a földbirtok megdrágulása a gazdaságot intenzívebbé kell, hogy alakítsa, nagyjából csak az ok és okozat összetévesztésén alapul.⁸⁾ Mert ha úgyvan is, hogy a drágább földön, a városok közelében a gazdálkodás intenzívebben megy, az nem a birtok megdrágulásának következménye s az intenzív gazdálkodásnak a birtok drágább volta nem képezi okát, hanem igenis, az intenzív gazdálkodás ama kedvező körülményeknek lesz okozata, amelyek az intenzívebb üzem létesíthetőségét megkönnyítik. A városokban levő piac, a fogyasztó közönség közelsége olcsóvá teszi a szállítási költségeket, a piac kiterjedése, igényei igen sok-sok mezei terményt

tározva, hogy valamely földterület tiszta hozadékából bizonyos előre megállapított összeget fizet földadó gyanánt, de az adó a földbirtok tiszta hozadékából nem a százalékos rendszer alapján vonatik le, mert ez esetben, bár a százalék ugyanaz marad, az adóösszeg az intenzitás foka szerint változik és így egy progressív földadónak, melyről Thünen az előbbivel ellentétben szintén tesz említést, alakját öltheti magára.

⁸⁾ Krzymowski: id. értekezése 23. old.

kívánnak, ezért kell ott intenzívebbnek lenni a gazdálkodásnak s ennek következménye a nagyobb földjára és ez az oka a birtok megdrágulásának.⁹⁾

És Roscher szavai — mintegy a fentebb tőle idézettek ellentétéként — itt állnak meg a maguk teljes valóságában: „a birtok vásárlási ára általánosságában járadékának magasságától függ, összehasonlítván azt az érte adandó tőke kamatjaival.¹⁰⁾ Nem a birtok megdrágulása teszi tehát intenzívebbé a gazdaságot, hanem az intenzívebb gazdálkodás és ennek következtében a nagyobb földjára teszi drágábbá a földbirtokot.

Ez a magyarázat szerintünk a leghelyesebb, mert hisz az áralakulás törvényei csakis így nyerhetnek itt is világos alkalmazást.¹¹⁾

Kovács Gábor.

Negyedszázad selyemtenyésztésünk szolgálatában.

(Kr.) A télen volt huszonöt éve, hogy Bezeredy Pál hidjai földbirtokos meghatalmazást nyert a kormánytól, mindazon intézkedések megtételére, melyeket az országban már több ízben szép fejlődésnek indult, de kellő vezetés hiányában ismét megszünt selyemtenyésztés emelése céljából szükségesnek tart.

Bezeredy működését megelőzőleg a negyvenes években volt legszebb virágjában selyemtenyésztésünk. Ezen örvendetes fellendülés idejében azonban, hogy az évi 448.000 kilogrammot meghaladó gubótermés részére állandó piacot biztosítsanak, intéző köreink azt a végzetes hibát követték el, hogy a gubóbevételekre egy bécsi cégnek kiváltságot adtak, miáltal a gubóárak megállapítása teljes mértékben a cég önkényének szolgáltattott ki és rossz üzleti évek hatása alatt a beváltási ár annyira csökkent, hogy nem volt több érdemes a selyemtenyésztéssel foglalkozni. Ehhez járult, hogy a beváltó cég időközben meg is bukott és hogy az ötvenes években selyembogár-betegség lépett fel s ezért az ország lakói a selyemtenyésztéssel teljesen felhagytak. Ettől az időtől szünetelt selyemtenyésztésünk az abszolútizmus egész ideje alatt, sőt még ezentúl is egészen 1872-ig, mely évben az akkori földmivelés-, ipar és kereskedelemügyi miniszter a selyemtenyésztés újjászervezéséhez fogott, törekvésének azonban nem volt sikere. Dacára ugyanis annak, hogy százezrekbe került a szervezés, az intézmény két évi működése után 1879-ben mindössze 2507 kg-ot tett ki az ország gubótermése s azért a silány eredmény hatása, Wahrmann

⁹⁾ Hogyan lehetne másképp megmagyarázni azt, hogy pl. egyes vidéki városok közelében levő falvakban, ha valaki kalászos növények termesztése céljából bérel földet, úgy ennek holdját sokkal olcsóbban kapja meg, mintha kerti növényeket termeszt ugyanazon helyen. Tudunk reá eseteket, hogy ily vidéki városok határaitban letelepedett bolgároknak sokkal drágábban adják ki bérbe a városiak földjeiket, mert tudják, hogy ezek kertészettel foglalkoznak.

¹⁰⁾ Idézett munkája; I. kötet, 154. §.

¹¹⁾ Az esetleg felmerülő kérdések tekintetében utalunk Krzymowski értekezésére, mely tudunkkal a Roscherféle „Nationalökonomik des Ackerbaus“-nak a Dade által rendezett új kiadásában is közzétételt.

Mór indítványára a képviselőház akkori pénzügyi bizottsága utasította a földmivelésügyi kormányt, hogy hagyjon fel az akcióval, mert „nálunk a selyemtenyésztés meddő kísérlet, s kár minden krajcárért, mit az állam arra áldoz.“

Selyemtenyésztésünk hanyatlásának ezen utolsó órájában lépett érintkezésbe br. Kemény Gábor Bezeredy Pál hidjai földbirtokossal — kinek családjában a selyemtenyésztés iránti ügyszeretet apáról fiúra szálló örökséget képezett — s felkérte, hogy a selyemtenyésztésünk megalapítására nézve legszükségesebbeknek mutató teendőkre készítsen memorandumot. E memorandum alapján a selyemtenyésztés ügye a miniszterium bürokratikus keretéből kiemeltetvén, a teljesen önálló hatáskörű szegszárdi selyemtenyésztési felügyelőség címén szerveztetett, melynek teljes lelkesedéssel állott az élére Bezeredy selyemtenyésztési miniszteri meghatalmazott és rövid idő alatt oly dicsőséges működéssel számolt be, mely egy szilárd alapon nyugvó termelési ággal gazdagította a nemzetet, s valóra vált a mondás, hogy a gazdaságok szép ékességét képező selyem árából mindenekelőtt a szegények szereznek jó kenyeret. A selyemtenyésztésnek ugyan is az, hogy ügyszólván semmi befektetést sem igényel. Egy pár léccel, náddal, vagy zsupszalmával, ami az álványok és rácsok elkészítéséhez szükséges, minden tenyésztő rendelkezik. Komoly kiadást egyedül a lomb beszerzése képezhet, ha azt pénzért kell vásárolni. Ezért mondta már Széchenyi István gróf 1840-ben megjelent könyvében, hogy: „Legyen csak elég szederfa, a többi magától jön.“ Igen ám! csak hogy Bezeredy működésének kezdetén nemcsak hogy szederfa-állományunk volt még igen szegény; de sőt népünknek a selyemtenyésztés ellen nagy mértékű idegenkedése is szervezhető volt.

Bezeredy azonban mindjárt kezdetben a dolgok oly helyes megítélésével és széles látókörrrel fogott a selyemtenyésztés fejlesztéséhez, hogy azt mindjárt kezdetben terjeszteni és hasznosítani volt képes és huszonöt éves lelkes áldozatkészséggel teljesítette, működése alatt pedig valósággal kincset facsart ezen a magyarság számára már elveszettnek hirdetett termelési ágából. Mig ugyanis 1879-ben mindössze csak 2.507 kgr. volt a gubótermés, mely után az évi kereset 7.400 koronát tett, addig 1904-ben már 1.633.452 kgr. gubóterméssel 4.509.945 koronára emelte az évi keresetet s a huszonöt évi működés ideje alatt pedig 60.783.926 koronát juttatott a selyemtenyésztéssel és selyemparral foglalkozóknak, hogy mily nehezen ment Bezeredynek a selyemtenyésztés terjesztése, nyilvánvalóvá teszi azt azon egyetlen adat is, hogy mig működésének első évében csak 1.058 család foglalkozott selyemtenyésztéssel, 5 év múlva azonban már 14.000, tíz év múlva 67.000, manap pedig már a 112 ezret is meghaladja a selyemtenyésztő családok száma. Ezzel a kellő eredmény már el is lenne érve, ha elegendő szederfa állana az országban rendelkezésre; mert ezáltal pl. oly mérvben foglalkozhatnának a selyemtenyésztők ezen iparággal, mint Franciaországban, hol 1893–1902-ig évenként átlag 137.000 tenyésztő-család évenként átlag 8.575.738 kgr. gubót termelt; nálunk tehát a meglévő tenyésztők alig egyötödrészt voltak képesek felnevelni annak a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás-király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárat (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azok előleget adnak. Ugyanott kölcsönzések is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

(1007.)

tenyészmennyiségnek, melyet felnevelhetnének a francia tenyésztőkhöz arányba állítva.

Bezerédynak a selyemtenyésztés terén kifejtett országos értékű tevékenysége három fő irányban nyilvánult. Mindjárt megbízatása kezdetén a selyembogár-betegség legyőzésére a helyes petéképzés előmozdítására iordította figyelmét. Ezért létesítette Szekszárdon a Pasteur rendszere szerint mintaszerűen berendezett göröcsövezési telepet, mely legnagyobb a világon, mert abban 260 göröcső mellett 730 munkásnő nyer foglalkozást. Szigorú szervezetet létesített továbbá a selyemtenyésztési szakoktatást illetőleg: a 2813 községben foglalkozó 112.679 selyemtenyésztő családot a községenként alkalmazott felvigyázók látják el a kellő utbaigazítással. Minden 15—20 község egy-egy selyemtenyésztési felügyelő, 10—12 ily felügyelő pedig egy-egy főfelügyelőség működési körébe tartozik, s mindegyikük a szegszárdi országos selyemtenyésztési felügyelőség alatt áll. A felügyelőség ezenkívül évenként több százezer nyomtatott utasítást terjeszt a nép között és a téli hónapokban népies előadásokat is tart 1903-ban 418, 1904-ben pedig már 1000 községben.

Második irányú tevékenysége a miniszteri meghatalmazottnak gr. Széchenyi István azon intelmének megvalósítására irányul, hogy a „Szederfák ültetése, ápolása és fentartása hazafiúi kötelesség.” Kiváló súlyt helyez arra, hogy a magyar selyemtenyésztőt abba a szerencsés helyzetbe juttassa, hogy minél olcsóbban tenyészthessen, ami csak úgy érhető el, ha az állam gondoskodik arról, hogy a tenyésztők lehetőleg ingyen jussanak a szükséges szederfalombhoz, s ne kerüljön oly helyzetbe, mint pl. az olaszországi tenyésztők. kik termésüknek jóformán a felét kénytelenek átadni a szederfa tulajdonosoknak a tenyésztési idő alatt szedett szederfalomb fejében. Mialtal az átlagos évi 4 millió kgr. gubótermésnek is csak felerészből veszik hasznát a tulajdonképpeni tenyésztők (A levélnek ára Olaszországban métermázsánként átlag 15 lira.) Tenyésztőinket azáltal kívánja Bezerédy ingyen szederfa lombhoz juttatni, hogy a községeket egyre arra buzdítja, hogy parlagon heverő területeiket szederfával ültessék be és ennek lombját a tenyésztőknek engedjék át. Hasonló célból munkált közre, hogy az ország állami és közigazgatási útjainak szélét legalább kétharmad részben szederfákkal ültessék be. E végből gondoskodott róla, hogy a községi faiskolákban elegendő szederfacsemete álljon rendelkezésre. Ezekben ma negyedfélmillió átiskolázott szederfacsemete van s belőlük a letűnt 25 év alatt mintegy három millió darabot ültettek ki állandó helyre. Ezenfelül 46 ezer liternél több szederfamag is osztatott ki ingyen a tenyésztők között. A kincstári erdőhatóságok pedig évenként mintegy 8 és 1/2 millió darab 2—3 éves szederfacsemetét bocsátanak a kérelmezőknek ingyen rendelkezésére. Ehhez járul, hogy az intézetnek magának is 134 faiskolája van, melyekben a közutak befásítására igényelt fákat neveli.

Ha selyemtenyésztésünk tovább fejlődését megkötni nem akarjuk, a mellett, hogy a közutak és közterekre ültetett szederfák szaporításával ingyen lombot juttatunk a legszegényebb néposztálynak, gondoskodnunk

kell még, hogy azon vármegyékben, hol a selyemtenyésztés üzése iránt fokozottabb kedvet veszünk észre, hogy ott a selyemtenyésztést a mezőgazdaság körébe vigyük át. Ez pedig úgy érhető el, ha birtokosaink súlyt fektetve a szederfatermesztésre, a birtokaikon átvonuló utak széleit és egyébre alig használható területeiket beültetik szederfákkal, hogy ezeket később vagy egészen bérbe adják, vagy a selyemtermelőknek a gubótermés egy részéért engedjék át a lombhasználatot úgy, a mint ezt a feles burgony és feles tengeri földekkel teszik.

A meghatalmazott harmadik irányú működését a selyemipar meghonosítása képezte. A selyemipar meghonosításánál a legnehezebb feladat a selyemtenyésztés és selyemfonóipar megteremtése. Ha ezek meg vannak teremelve és rendelkezünk kellő mennyiségű selyemfonállal, mely a selyemszövő ipar nyersanyagát képezi, akkor a selyemtextil ipar meghonosítása magától fog jönni. Selyemtenyésztésünk és selyemiparunk jövőjének két hatalmas oszlopát Bezerédynak nagyrészt már is sikerült jól megépítenie. Az egyik volt a szederfának nagyarányokban való szaporítása; a másik pedig a fonódák felállításai. 25 év előtt még egy fonóda sem volt az országban Bezerédy fáradozása nyomán azonban ma már Ujvidéken, Pancsován, Tolnán, Győrött, Komáromban, Lugoson és Mohácson létesített egy-egy oly fonóda, melyekről bátran elmondhatjuk, hogy a legtökéletesebben berendezettek közé tartoznak, amelyek egyáltalán a föld kerekén léteznek.

A nemzet legjobbjai elismerésük és köszönetük teljes melegével üdvözlük Bezerédy a huszonöt éves évforduló alkalmából, amint tette ezt a földmivelési miniszter is, egy igen meglehangú levelet intézve hozzá.

Válaszok

a »Tapasztalataim a répalevél bevermelésnél« című közleményre.

Barra Mózes t. barátom által az „Erdélyi Gazda” 10-ik számában leírt mód szerint szintén vermetem mult év őszén, október 15-én répalevet, de megjegyzem, hogy a répalevél a répa kiszedése előtt lett leszedve a répáról, így teljesen földmentesen s azt pár napig kis csomókban fonnyadni hagyván, lett verembe rakva búza-törökkel rétegezve, oly módon eszközölve a vermelést, mint here vagy búk-köny vermelésénél; a verem megbontásakor f. évi január elején, midőn a földtakaró a verem 1/3-ad részéről eltávolítva lett, szintén kiállhatatlan bűzös volt a répalevél, a felülete kocsonyászerű lé-dús; kihányatva a verem egyik sarkából kevés répalevet, azon üreg gyorsan megtelt lével, ennél fogva a levét kimerítetve, egész fenéig vágva ki a répalevet s azt a verem mellé kitétetve, szűrődni hagytam. Két nap múlva a jármás ökrök szalmaszeccskával keverve elég jól ették, különösen a rétegezett törököt; mert répalevél csak kevés találtatott, annyira megapadt. Látva ezt, a verem már kiürített végének alján kis 50 cm. mély árkot ásattam, ebbe a fölösleges lé beletolyt, s valahányszor megtelt, azt ki merítettem, így napról-napra jobban ették az ökrök s előzőleg kiállhatatlan szaga

is a többi vermet takarmányéhoz lett hasonló; nézetem az, hogy mult évben a répalevél fellette nedvdús volt, mivel az, csak az augusztus 26. és 27-én volt kiadó eső után fejlődött, még pedig ily időtájban nem tapasztalt minőség és mennyiségben; tehát vagy jobban fonyasztva, vagy több török hozzáadásával lett volna jobb a vermelés, esetleg a lé lefolyásának csatornát készítené.

Egy részt a répalevélnek a föld felületére raktam össze, 2 méter széles, 3 méter magas prizma alakba lehetőleg letaposva; 30 méter hosszba 6 hold répáról, török hozzáadás nélkül, 50 cm-éteres földdel fedve; ez sok munkát adott, amennyiben a prizma oldalai, alján a túlsok nedvtől átáztak, s csuszamlások és fakadások keletkeztek, melyeket mindannyiszor helyre hozni kellett, továbbá a túlságos ülepedés következtében 5—6-szor is tetőzni (kihegyezni) kellett mindaddig, míg lé nem szivárgott ki az oldalak alján, ekkor megülepedése befejezve volt s így 1 méternél vastagabb réteg föld került reá, amely elég nyomást is gyakorolt; ezen összerakási mód-dal munkát véltem megtakarítani, de csalatkoztam, mert több munka volt vele, mint egy ennek megfelelő verem ásásával s leföldelésével. Ezen módon földelt répalevelek folyó évi február 28-án bontattak meg, a 3 méter magasságra rakott levél 40 cm-éterre apadt; szaga a vermetnél kiállhatatlanabb volt, ezt is szelöltetve, úgy a szarvasmarhák mint juhok elég jól ették törökkel és szalma-szeccskával összevágva, éves sertéseink pedig tisztán kapva. Szedinkán.

Szakács Gyula.

Az „Erdélyi Gazda” március hó 5-diki számában egyik gazdatársam, kinek répalevél bevermelése nem sikerült, kérdezi, hogy melyik módszer volna megfelelő arra, hogy a répalevél telire való elrakása sikerüljön.

Ere nézve, miután az ősszel sok szép répalevél állott rendelkezésemre és amúgy is nagy takarmányhiány miatt rá voltam kényszerítve, hogy az utolsó levélig, mint igen értékes takarmányt későbbi időre biztosítsam, következő módszert használtam.

A verembe való elhelyezést mindenekelőtt mellőztem, miután ez sokba is kerül és ezzel elértem azt, hogy a nagy mennyiségben összegyűlemlt viz, minden mesterséges levezetés nélkül szabad kifolyást talál.

Továbbá az általános nézet ellenére nem használtam sem törököt sem szalmát az összerakásnál, hanem hasonlóan a „zsomboly” módszerhez egyszerűen kazalba rakattam, a minek a szélességét 2 1/2 méternél nagyobbra nem terjesztettem, hogy a fölösleges víz annál könnyebben kifolyjon, a mit el is értem.

Szalma vagy török közberakásának mellőzésével, gondolom elértem azt, hogy a levegő teljesen kiszorított, mit szalmával vagy törökkel nehezen lehet elérni.

A 2 1/2 méter széles és 3 1/2 méter magas kazalt 4 napig sülyedni hagytam, akkor körülbelül 1 m. vastagon leföldeltem.

Az így összerakott répalevél reményemen felül jól sikerült, megszeccskázva és törökkel vegyítve, oly jóízűen ették az állataim, hogy a mikor elfogyott, alig lehetett más takarmányra rászoktatni.

Igy éppen az ellenkezőjét értem el, mint

Ajánlok arankamentességre államilag ólomzárolt szavatolt csiraképes amerikai és olasz magtól ment

lóheremagot 80 és 95 koronával. Kiváló szép, bőtermő ligowoi zabot

10 koronával. Magas csiraképes tavaszorsót 12 koronával budapesti ratárunkból. —

HALDEK

magnagykereskedése, József Főherceg ő csász. és királyi Fensége udvari szállítója, BUDAPEST, VII., KER., KÁROLY-KÖRÚT 9. SZ.

Továbbá rendkívül szép, magas csiraképesgü

baltaczimmagot

15 koronával a pinczehelyi állomásról, valamennyi 50 kilónként.

kérdező gazdatársam, a ki a bevermelés módszerével elrakott répalevelet semmiféle jószágra nem tudta rákényszeríteni, még éhezéssel sem.

Pusztaszentmiklós.

Kiss László, urad. intéző.

JOGI TANÁCSADÓ.

„Haszonbérleti vitás kérdés.”

Az „Erdélyi Gazda” idei 11-ik számában fenti címen Dr. S. K. aláírással ellátott feleletet olvastam.

Én a feleletet elhibázottnak tartom. Szerény véleményem szerint a feltett kérdésekre a helyes válasz a következő: A fenforgó esetben Erdély területén a bérlet tárgya ingatlan használata a folyó gazdasági évre a bérbeadó személyében történt változás dacára haszonbérlet illeű, hacsak a szerződésben ki nincs kötve, hogy bérbe-adó személyének változása esetén a szerződés minden kárpótlás és ellenérték nélkül, haladéktalanul megszűnik. — A polgári törvénykönyv 1120. §-a szerint ugyanis a bérlő az új tulajdonosnak — jelen esetben új haszonélvezőnek — csak kellő felmondás után tartozik engedni, e kellő felmondás pedig az 1116. §. szerint haszonbérletnél hat hónap. Természetesen e hat hónap minimum, melynek utolsó napja a gazdasági év lejártánál korábbi időpontra nem eshetik.

Minthogy pedig haszonbérlet jelen esetben a bérlet a folyó gazdasági esztendőre már kifizette, az új haszonélvező a folyó évi bérlet csak jogelődétől követelheti és nem a haszonbérletől.

Az új haszonélvező a lucernásért a szerződés megszüntetését követelheti, amennyiben a bérszerződésben kikötött, hogy a szerződési feltételek bármely részének be nem tartása erre bérbeadónak jogot ad. De még ez esetben sem szüntethető meg a haszonbérlet, ha bérlő bizonyítani tudja, hogy a lucernázás bérbeadó beleegyezésével történt.

Békés egyezség hiányában joga van a lucernát bérlőnek kiszántatni, de ez esetben a bérlőnek még a folyó gazdasági év rendén felerészben kalászos, felerészben kapás növényre kell bevetnie. Kivételt képez természetesen az az eset, ha a bérlő a volt II. jegyzővel mint bérbeadóval a lucernára nézve valamely külön megállapodásra jutott.

Megjegyzem még, hogy haszonbérlet a polgári törvénykönyv 1120. §-a értelmében a bérlet megszüntetéséből eredő kárát és elmaradt hasznát a korábbi haszonélvezőtől per útján is követelheti, föltéve, hogy újabb megállapodások ezt ki nem zárják.

A vitás jogi kérdés megfjtése az Erdélyi Gazdának volt föladva, tehát feltételezem, hogy az eset Erdélyben történt. A szoros értelemben vett Magyarországon condifikált polgári törvénykönyv híján lehet az erdélyi jogtól némi eltérés, de vajmi kevés, mert az általános jogelvek nagyjában megfelelnek az osztrák polgári törvénykönyv rendelkezéseinek. Kolozsvárt, 1905. március 29.

Dr. Lécfalvi Sipos Aladár, ügyvéd.

EGYLETI ELET.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” igazgató-választmánya 1905. évi április hó 6-án, (csütörtökön) d. u. 1/4 órakor — Petőfi-utca 7. szám alatti helyiségében — rendes ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja
Az elnökség.

Tárgyak:

1. Mult ülés jegyzőkönyvének felolvasásai
2. Pénztári jelentés, zárszámadás-bizottság jelentése, évi költségelőirányzat-tervezet előterjesztése.
3. A parcellázási ankét kérdéseinek megvitatása.
4. Kolozsmegyei szakosztály ügye.
5. Vélemény-adás új vásárok kérése ügyében.
6. Vasmegeyi gazd. egylet megkeresése az ojtóanyagok gyártásának állami felügyelet alá helyezése tárgyában.
7. Közgyűlési tárgyak előkészítése.
8. Ülés napjáiig beérkező tárgyak.
9. Esetleges indítványok.

Közgyűlési meghívó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet alapszabály-szerű *rendes közgyűlését* Kolozsvárt, 1905. évi április hó 16-án, vasárnap, délelőtt 10 órakor fogja saját helyiségében (Petőfi-utca 7. sz. emelet) megtartani, melyre az egylet t. tagjai tisztelettel meghívottnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgató választmány jelentése az egylet 1904-ik évi működéséről.
3. Pénztári jelentés az egylet 1904-ik évi zárszámadásáról; ezzel kapcsolatban:
4. A számvizsgáló bizottság jelentése.
5. Az 1905-ik évi költségelőirányzat megállapítása.
6. Határozat a Gazdasági Egyletek Országos Szövetségében való képviseltetés tárgyában.
7. A mult évi rendes közgyűlés óta az egylet kebelébe lépett tagok bejelentése.
8. A választmány által esetleg átteendő ügyek.

Kelt az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányának Kolozsvárt, 1905. évi január hó 18-án tartott üléséből.

Cs. Szabó József,
egyleti elnök.

Meghívó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet, a Magyar Telepítő és Parcellázó Bank felkérésére folyó hó 16-án, d. e. 11 órakor, saját irodahelyiségében (Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz. I. em.)

szakértekezletet

tart, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja:

— Az Elnökség.

Az értekezlet tárgyát a következő kérdések*) fogják képezni:

*) E kérdések végleges szövege az E. G. E. április 6-iki vál. ülésében fog megállapítani. Szerk.

1. Mily módon volna a telepítő és parcellázó bank működése az erdélyrészi magyar nemzeti birtokpolitika szolgálatába állítható?

2. Mily módon volna e bank közreműködésének segélyével megakadályozható, hogy az erdélyi magyar föld idegenek kezébe jusson?

3. Miképpen lehetne e bank közreműködésének igénybe vételével az erdélyrészi nemzetiségi pénzüzetek magyarellenes működését ellensúlyozni?

4. Az erdélyi hazarész mely vidékein forogna fenn egészséges birtokfeldarabolási műveletek lehetősége?

5. Mely szervezet volna a bank működésének támogatására és lehetővé tételére alkotandó vagy felhasználható?

6. Mily úton volna egyáltalán a bank tervbe vett akciója a közgazdasági, pénzügyi és nemzeti szempontok mérlegelésével megindítandó?

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Tenyésszarvasmarha-vásár Nagy-Szebenben. A szarvasmarhatenyésztés emelése és az elkelhetés előmozdítása érdekében Nagy-Szebenben folyó évi április hó 5. és 6-án az állam és Szebenvármegye segélyezésével, díjak és dicső oklevelek kiosztásával egybekötött tenyészállatvásár rendeztetik. A tenyészállatvásár csak szarvasmarhára (a bivalyok kizártnak) terjed ki és csak a következő fajta tenyészmarhák bocsáttatnak a vásárra:

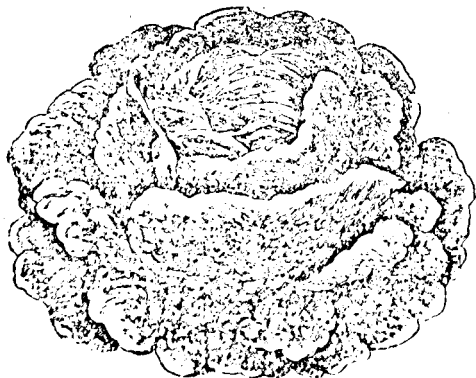
1. Pinzgau eredeti fajta szarvasmarha.
2. Pinzgau és honi fajta szarvasmarhák keresztezéséből származott tehének és tehénborjuk, ha azok a pinzgau fajta félvérű állatok jellemző ismérveivel bírnak. Elegyfajta bikák és bikaborjuk és oly vegyesvérűek, amelyek pinzgau fajtól való származás jelei világosan fel nem ismerhetők, továbbá hizlalt vagy egyéb okból tenyésztési célokra nem alkalmas állatok a vásárra nem bocsáttatnak.

Ezen alkalomból eredeti pinzgau bikák tulajdonosainak 12 díj 520 k. értékben, ugyanolyan bikaborjak tulajdonosának 8 díj 250 K. értékben, borjas vagy hasas tehénekért 11 díj 330 k. értékben, üszőborjak részére 8 díj 270 kor. értékben;

pinzgau keresztezésű tehének tulajdonosainak 4 díj 160 k., üszőborjak tulajdonosainak 3 díj 100 k. értékben;

collectios kiállításokért 2 díj 170 k. értékben fog kiadatni.

Díjak csak azon marhatulajdonosnak adhatók, kik Szebenvármegye területén lanknak. Bikák csak akkor díjaztatnak, ha azok leszármazása beigazoltatik. A községi bikák, valamint azon állatok, melyek hasonló minőségben egy korábbi tenyészállatvásáron már díjat nyertek. pénzbeli díjjal nem díjazhatók. A jól gondozott községi bikák utáni díjak az illető gondozónak adandók. Az I. díjat nyert bikák azon esetre, ha azok eladni szándékoltnak, megvételre első sorban az államnak ajánlandók fel. Csak azon marhatulajdonos, ki hitelt érdemlőleg mutatja ki, hogy ő az illető darab marhát vagy maga nevelte fel vagy pedig legkevesebb 3/4 év óta van birtokában, léphet

==== Kérje ====

a hires **RADVÁNER**-féle
kerti és gazdasági magvak főárjegyzékét
RADVÁNER magkereskedésétől, Budapest, V., Nádor-utca 8.,
==== mielőtt magvakat rendel. ====

oklevél vagy díjazás iránt versenyre. A versenyés az említett bizonyíték előmutatása mellett a felvétel alkalmával azonnal bejelentendő.

— **A Székelyföld méhészete.** Több székelyföldi gazdasági egyesület és Székely-Társaság régebbi idő óta mozgalmat indított az iránt, hogy a Székelyföld méhészetének föllendítése céljából jelentősebb lépés tétessék. Előbb külön vándortanári kerületet óhajtottak alakítani a négy székely vármegyéből, de ez nem sikerült. Most örömmel értesülünk, miszerint a székelyföldi kirendeltség megtalálta a helyes kivezető utat e kérdésben. Ugyanis oly módon oldják meg, hogy a Székelyföld valamely forgalmasabb, központi helyén a gödöllőihez hasonló, nagyszabású mintaméheszt állítanak fel s a kerületi méhésztanár székhelyét Kolozsvárról ide helyezik át. Itt azután tanfolyamokat tartanak, melyeken úgy elméletileg, mint gyakorlatilag teljesen kiképezik a méhészet minden ágában a jelentkezőket. Nagy fontosságú helyes intézkedés, s e szép tervet még a tavaszon megvalósítják. Ertesülésünk szerint, még csak a helyet illetőleg nem történt döntés.

— **Az állatlétszám.** Az O. M. G. E. állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálya március 21-én. Tormay Béla elnöklésével ülést tartott, melyen Jeszenszki Pál titkár az 1904. évi állatösszeírás eredményét ismertette. Összehasonlítva a tíz év előtti adatokat a mostanikkal, s konstatálja, hogy az év elején szárnyra kelt vészhireknek nem volt igazuk. Alig 3 százalékos a szarvasmarha-állományok a csökkenése. Nézete szerint, egyes vidékeken lehet csakis nagyobb hanyatlás, amit azonban cél-szerű intézkedésekkel könnyen lehet ellensúlyozni, Tormay Béla érdekes fejtegetései után, melynek kapcsán a takarmánybiztosítás eszméjének felkarolását ajánlotta. Lázár Pál helyes állattenyésztő politika inaugurálását sürgeti. Emődy József a gyakorlati gazda szempontjából aggodalmasnak tartja a helyzetet. Azt látja az összeírásból, hogy a népességhez arányitva az apadás nem 3 százalék, hanem ennél jóval nagyobb. A takarmány-biztosítás eszméjét helyesnek tartja. Hutyra Ferenc konstatálja, hogy az állatállomány minden optimisztikus nézet ellenére, stagnál. Géhraveztető intézkedésnek tartja a helyzet bizonyos mértékben való orvoslására a növendékmarha levágásának megtiltását, vagy legalább is megnehezítését. Rubinek Gyula sajnálatl látja, hogy a jelen állat-összeírás oly különös, hogy abból a multra vonatkozólag következtetést vonni nem lehet, de nem is megbízható. Nincsenek benne fölveve sem a hizóállatok sem a boriúk. Nézete szerint kellő szaporodás van Hozzájárul mindazokhoz a javaslatokhoz, melyek a szakosztály ülésén az állatlétszám emelésére vonatkozólag elhangzottak: nevezetesen a helyzet tisztázására új fölvetelt eszközöljenek, az állatdíjazásokra fordítsanak nagyobb összeget, a növendékmarha levágását, de különösen kivételét tiltás meg. Fontos a közlegelők ügyének rendezése is. A hussertés-állomány szaporítását szintén kívánatosnak tartja. A szakosztály ezután az állatösszeírást tudomásul veszi, kívánatosnak tartja azonban, hogy ezt egységes alapon, rövidebb időközökben eszközöljék. A növendékállatok ügyét nyílt kérdésnek hagyja a szakosztály és szükségesnek tartja a fokozottabb állatdíjazásokat, az apaállatok beszerzésének elősegítését s a legelőkérdés felkarolását!

Az O. M. G. E. szakosztályában felszólaltak legnagyobb része tehát szintén azt konstatálta, amit mi február 19. és 26. számjainkban kifejeztünk, hogy t. i. állatállományunk 3% os csökkenése is annak kedvezőtlen fejlődését jelenti és hogy ezen a bajon segíteni kell.

— **A vetések telelése.** A földművelésügyi miniszter szombaton adta ki legutóbbi jelentését a vetések átteleléséről s a mezőgazdaság általános állapotáról. A hosszán tartó száraz hideg téli időjárás — mondja a jelentés — amelyet csak ritkán szakított meg csapadék, amely azonban, a nagy Kárpátokat kivéve, sehol sem volt bő, aránylag keveset ártott a mezőgazdasági állapotoknak. Az idei tél a velt járt száraz és szeles időjárással főleg a későn

vetett őszi vetésben, különösen pedig a repcében okozott károsodást. Az őszi árpának egy kisebb százaléka szintén tönkrement, igen rosszul telelt a lóhere is, sőt néhol annyira károsodott, hogy helyenkint már alig fűznek hozzá reményt, sőt imitt-amott egész táblákban kifogyott. Kevés kár mutatkozik a rozsvetésben, amelyek ugyyszólván kivétel nélkül jól birták az idei téli időjárást. Több a kár a későn vetett búza-vetésekben és különösen a különböző időszakokban vetett idegen fajbuzában, nevezetesen a francia fajtájú búzában. De leszámítva a késői és idegen fajbuzában mutatkozó károsodást, az őszi búza-vetés, bár helyenkint a fereg és rovarkár sem hiányzik, sőt néhol a felfagyás sem maradt el, általában, illetve országos nagy átlagban kielégítő és biztatók. Az ország sok vidékén burgonya tengeri, lóhere és luczerna vetőmagban jelentékeny szükséglet mutatkozik. A kisgazdák eme szükségletén a kormány vetőmagvaknak kedvezményes árban leendő kiosztásával a lehetőség határában belül igyekeznek segíteni.

— **A XXII. budapesti tenyészállatvásár szarvasmarhái.** A budapesti XXII. tenyészállatvásár szarvasmarha-osztályában az idén is a szimmenthali és a szimmenthal-bonyhádi keresztezés dominált, amíg a többi fajta, de különösen a magyar és a borzderes teljesen háttérbe szorult. A tenyészvásárra felhajtott ugyanis:

	Ki- állító	Bikát	Tehenet és újszót	Összesen drbot
magyar fajtát	5	18	2	20
borzderest	1	2	—	2
szimmenthali és bernit	27	206	33	239
bernit és mölthalit	4	5	—	5
bonyhádi és keresztezést	8	39	36	75
Összesen	42	270	71	341

Ezeket kívül még a „Mezőgazdák szövetsége” hozott föl 7 eredeti import szimmenthali és 2 herefordi bikát, úgy, hogy a felhajtott tenyészmarhák száma 350 drb volt a tavalyi 219-el szemben.

A magyar fajta állomány az előző évekhez képest nagyon gyenge volt. A kiállított 20 darabból 14 alföldi és csak 6 drb volt az erdélyi jellegű állat. Az erdélyi jelleg — ha Teleky Arvéd gróf az utolsó pillanatban nem jelentkezik szép tenyésztéssel — teljesen kimaradt volna, holott eddig a budapesti tenyészállatvásárokon is annak ténylegében reménykedtünk. Aminek oka, hogy a magyar fajta bikát Budapesten már nem igen keresik, tehát nem is érdemes azt oly nagy távolságról ideszállítani. Hanem a bikák ivadékait, az erdélyi ökröket aztán horribilis áron vásárolják.

A XXII. tenyészállatvásár szarvasmarha-osztálya tehát meglehetősen egyoldalú volt, mert csak a szimmenthali jelleg volt azon az országos tenyésztés arányában képviselve. Igaz, hogy ebben a fajtában aztán a vásár nagyszerűt mutatott be, de azért sajnálunk lehet, hogy kiváló, erdélyi-magyar fajtát tenyésztőink nem vettek élénkebb részt a vásáron.

— **Gazdák és cukorgyárosok.** A botfalvi cukorgyárnak szállító szász répatermelő gazdák igen erélyes állásfoglalással igyekeznek azon, hogy követeléseiknek a cukorgyárral szemben érvényt szerezzenek. Több község gazdái a napokban értekezletre jöttek össze s ezen elhatározták, hogy követeléseiktől, nevezetesen a 2 korona alapártól s az 50 százalékos répaszelettel semmi szín alatt sem tángitának, annálkevésbé, mert a mostani magas cukorárak mellett 2 korona 30 fillér alapár követelése is jogos volna. A határozatról értesítik a botfalvi cukorgyár igazgatóságát s ha ez nem enged, akkor a barcasági szász gazdák cukorrépat egyáltalán nem termelnek. Az értekezleten részt vett gazdák közös elhatározással egyszersmind gondoskodtak arról is, hogy a cukorrépa elmaradása esetén mást termelhessejenek.

— **A nemzetközi mezőgazdasági Intézmény.** Az osztrák mezőgazdasági központ tőreferense lovag Hohenblum kezdeményezésére e héten Bécsben, Németország, Magyarország,

Spanyolország és Ausztria agrárköreiből többen egybegyűltek, hogy a Rómában tervezett nemzetközi mezőgazdasági intézményről tájékozódjanak. Az e tárgyban folytatott megbeszéléseket, melyeken herceg Auersperg elnökölt, bevezette az épp egyidejűleg Bécsben időző Lubin Adolfnak az intézményalakítás kezdeményezőjének előadása. Az intézmény szervezését vezető római végrehajtóbizottság részéről herceg Borghese vett részt, a ki a végrehajtóbizottság terveit világította meg. Az értekezlet tagjai ezen felette érdekes közléseket azzal vették tudomásul, hogy azokat hazájék mezőgazdasági köreikben népszerűsíteni fogják. Általában véve az olasz királynak ezenn emes és messzeható kezdeményezésének céljait a mezőgazdaságra nézve fontosnak ismerték el s az a kívánság jutott kifejezésre, hogy megfelelő formát kell ezen ideák gyakorlati megvalósítására találni. Hangsúlyozták az értekezlet tagjai azt az alapelvet is, hogy ezen intézmény tevékenysége csakis a mezőgazdasági érdekelttség összeségét érdeklő, tehát tisztán nemzetközi jelentőségű s csak nemzetközileg megoldható kérdésekre terjedhet.

— **A m. kir. közp. statisztikai hivatal 1905. évi kiadványai.** A m. kir. közp. statisztikai hivatal előfizetési felhívást bocsát ki 1905. évi kiadványaira, amelyek a következők: 1. *A magyar statisztikai évkönyv* 1904. évfolyama; 2. *A statisztikai havi közlemények* 1905. évfolyama; 3. *A magyar statisztikai közlemények* folytatólagos 4. kötete. Mindezek együttes előfizetési ára 20 K., az 1. és 2-é 15 K., a 3-é 5 K., a 4-é 5 korona. Ezenkívül megszerzethető „Magyarország tiszti, cím és névtára” 12 K. bolti áron. E kiadványok tartalmát, különös jelentőségét és értékét fölleslegesnek tartjuk itt bővebben méltatnunk. A közgazdasági téren működő irónak és nagyobb szabású üzletembernek nélkülözhetlen kézikönyvei. Az előfizetési díjak a magy. kir. központi statisztikai hivatalhoz (Budapest, II., Oszlop-utca) küldendők, ahonnan részletes prospektus is szerezhető.

— **Drága bika.** A Skótszágban fekvő Pittlisia nevű állattenyésztő telepről a múlt évben egy Shorthorn bika exportáltatott Argentiniába, a mely ott a Buenos-Airesbeu tartott nyilvános aukción 780 ezer korona horribilis áron került új gazdájához, a ki Argentiniának mellesleg egyik leggazdagabb és legjobb nevű shorthorn tenyésztője.

Azt már rég tudtuk, hogy tenyészállatra Argentina a világ legjobb piacza, de azt még sem hittük, hogy egy tenyészállatért ily kimondani is horribilis összeget adjon valaki, még ha Argentiniában lakó dúsgazdag farmer is. Itt csak egy a baj. Az argentiniai piac az európai tenyésztőkre nézve megközelíthetetlen, mert az Angliával fennálló kereskedelmi és állatforgalmi szerződés értelmében szarvasmarhák és juhok csak egyedül és kizárólag Angliából vihetők be Argentiniába.

— **Eladó szalma.** Kolozsvár város belterületén raktározott vegyes, őszi és tavaszi szalma, körülbelül 130 metermázsza 450 koronáért eladó. Cim a kiadóban megtudható.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felölős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNO

47 ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Kizárólagos kalapraktár

a Kalap- királyhoz

Kolozsvárt, Mátyás király-tér (Főtér) 17. sz.

legdúsabb választék bel- és külföldi férfi és gyermekkalapokban, cylinderekben, sport és vadászsapkákban. 1552

Specialis üzlet! Legolcsóbb határozott árak!

— A „Fiumei kávébehozatali Társaság” kolozsvári fióktelepe, Mátyás királytér 12. szállit bérmentve és vámmentesen *eredeti fiumei árakban kávét, teát, rumot, francia és hollandi liqueuröket, csokoládét, cacao-t.* 1436.

— *Eladó széna! Kolozs megyében Válaszút-hidalmási útvonalon, vasúttól 20 kilométer nyire 10 waggon prima búkköny és rétiszéna eladó. Cim: a kiadóhivatalban.* 1545.

Gazdasági kereskedelmi és iparbank Részvény-Társaság
BUDAPESTEN, MUZEUM-KÖRÚT 19.

Telefon 149. Postatakpztri Cheque számla: 15603.
Cheque számla: a Magy. leszámit. és pénzváltó-banknál.

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztéses jelzálogkölcsonnt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányúig. Megkeresésnél beküldendő a te-lekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ.

kölcsonnt gazdáknak, birtokosok-nak, gazdatiszteknek,

KÖLCSONT

sorsjegyekre, értékpapí-rokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

Árjegyzék, költségvetés és szakszerű felvilágosítás ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szövetkezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállit csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb sze-tési feltételek mellett:

Gazdasági gépeket,
Bőzcséplő készleteket,
Tolókerek-rendszerű vetőgépeket,
Egyetemes acél-ekéket,
Gazdasági malomberendezéseket,
Tejgazdasági gépeket,
Fűrészgári berendezéseket,
Szecskavágókat,
Répavágókat,
Morzsolókat,
Darálókat stb.

Tejgazdasági, baromfitenyésztés, gépek és eszközök, tejtelepek, czu-kor, szesz- és keményítő-gyárak be-rendezése, Mitrágya, erőtakarmányok, Derhymelasse, zsák, ponyva stb. stb.

— **Urasági gépészek** ajánl-kozik egy e téren már gyakorlott gépész. Cime: Sz. M. alatt a kiadóban.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételi kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitünő hírnevű

„Nagyszebeni földhitelintézet”

részéről

Kolozs és több szomszédos megye területére

ingatlan jelzálog kölcsönök

„Kizárólagos ügynökségével”

bizattam meg.

Ebbeli működésomban legkedvesebb kötelessé-gem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló felek-nek a lehetőségig gyors és költséget kimélt eljárás-sal szolgálatára legyek.

Bárminemű felvilágosítással, útbaigazítással készségesen díjmentesen szolgálók.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai véglegesen rendeztetnek.

Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő csábító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek”, — amelyek ilyenmü jelzálogkölcsonnt pénzüzetetek közvetlen megbizását nem igazolják — fel nem ülni, mert ezek eljárása teljesen megbizhatlan, időt vesztő és minden esetben akár eredményes- akár nem ter-hesen költséges.

Teljes tisztelettel 1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányaugynökség.
Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

— **Gazdasági segédnek** irodai és külső teendők végzésére ajánlkozik egy gazdasági tanintézeti hallgató, akinek e téren már gya-korlata van. Az állást azonnal elloglalhatja. Igényei szerények. Cim a kiadóban. (1539.)

AZ
„ADRIA”
BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT
alapított 1838-ik évrén.

Vagyonbiztonsági tőkéje 116 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:
Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 65 éves fennállása óta 470 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; **tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházásitási esetekre.**

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:

Szekula Akos
vezérfelügyelő

(1003)

UJ ZENE.

Allaga G. Legújabb czimbalom átiratok kitünő gyűjtemény I—II. füzet à 3 kor.

Hohmann—Herzfeld. Gyakorlati hegedűiskola a legelterjedtebb az országban I—II. füzet à 3 kor

Méry B. Blaháné dalai, 12 válogatott hires dal 3 kor.

Dieuzl O. Kurucz dalok és tánczok a legszebb gyűjtemény 3 kor. 60 fill

Melodramák A Czelli bucsu 2 kor. 40 fill.

Ágnes asszony 2 kor. 40 fill.

A kewlári bucsu 2 kor.

Jean Renault 2 kor.

Kiadja: **Méry Béla** zeneműkereskedése

Budapest, Andrassy-ut 2. 1462. III.

Lóherét,
Lucernát,
Répmagvakat
és egyéb vetőmagot,
Gépolajokat és kenő-
anyagokat,
Kocsikenőcsöt,
Zsákot, ponyvát,
Kátránytermékeket
és minden e szakmába
vágó **gazdasági ssük-
ségleti cikket,**

megbízható jó minőségben,
legjutányosabb árban ajánl

Kramer Lipót
nagykereskedő.

BUDAPEST, V.,
Kálmán-utca 3.

Sürgönyezim: „Ceres” Budapest,
TELEFON: 38—11.

Árjegyzékkel és részletes
külön ajánlattal díjtalanul szol-
gálok. 1531.

A gr. Teleki Géza

örökösei

gernyeszei intézőségénél

(posta és vasut: SÁROMBERKE)

egy a cséplőgép-kezelésben is jártas

gépész

április 15. től felvétetik.

Évi fizetés: 1200 kor.;

365 liter tej; lakás, kert, szabad

tüzelés.

1554

Konkolyt

gazdáknak fűmagmentes kitünő
minőségben Fiuméből jutányosan
szállit:

Bloch József

Budapest,

V., Wurm-utca 1. sz.

1536

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősége Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4½%-os

Záloglevélkölcsönöket

nyujt és pedig 4%-os kölcsonnt földbirtokra: 50

évi törlesztéssel 4-95 százalék.

nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok érté-kére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményyt. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyerceménykötvények

Wertheimer József

1891

mezőgazdasági szesz-,

szeszfinomító, sajtolt

szeszélesztő gyára és

tejgazdasága

Kolozsvár, Árpád-út 38.

!! Trágyafősz !!

Mint az összes Erdélyi Gipszgyárak központi irodája ajánlunk **kitünő erdélyi trágyafősz!**

A leghálásabb és legolcsóbb műtrágya az **ERDÉLYI TRÁGYAFŐSZ**, amely különösen sikerrel alkalmazható: istállótrágya javítására és conserválására, luczerna, lóhere és pillangós növények trágyázására, mézszegény vagy szikes talajok javítására, szőlőtrágyázásra, burgonya- és konyhakertészethez.

1535

Legolcsóbb árával bármely vasúti állomásra készséggel szolgál a

Magyar Gipsz- és kereskedelmi Részvény-Társaság

BUDAPEST, V. kerület Dorottya-utca 9 szám.

Törlesztő kölcsönök.

AZ Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-birtokok és városi bérházakra

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérházaknál a telekkönyv, házbéradó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számíttatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

1501

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Cséplőgéptulajdonosok!

A belügyminiszteri 73595 1903. sz. rendelettel előirt

mentőszekrények

gőzgépekhez

erős vasból

teljesen felszerelve

38 koronáért

Járgánygépekhez pléhdobozban 6.50 koronáért beszerezhetők a

„Magyar orvosi műszertárban“

orvosi műszerek, kötszerek és sérvkötők gyára

Budapest, VII., Kerepesi-út 32. szám.

Pótláshoz szükséges egyes szerek jutányos árért szállíthatnak.

1528

Birtoktulajdonosok, gazdák és viszontelárusítók figyelmébe!

Rendkívüli árleszállítás.

Ajánlunk Háromszéki (Erdélyi) legjobb, államiilag ólomzárolt a rankamentes **LÓHEREMAGOT** 50 és 100 kiló vételnél BRASSÓI közraktár és állomásról elszállítva utánvétellel 50 kilónként à 72 korona.

Hogy ezen általunk forgalmazott lóheremag magcsiraképeség, ákklímáztaltságánál, tisztaságánál fogva, minden a külföldről behozott lóheremagvaknál sokkal jobb, arra nézve tessék a **KOLOZSVÁRI m. kir. állami magvizsgáló állomás szakvéleményét** kikérni.

Kivánatra mintát bárkinek azonnal küldünk.

1556

Czim:

Kohn Móritz fiai

Uzon, Háromszék megye.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.

Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gőzgépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára

Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.

Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.

Hűtőtelepek és jéggyárak.

Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.

Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.

Borsajtók és szőlőzúzó.

1475

Sárga János, Kolozsvárt

ékszerész, mü-ötövös, egyházi szerek müintézete.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát arany-, ezüst nemükben, drágakő-ékszerekben, valamint Angol, Francia és Berndorfi különlegességekben.

Kitünően berendezett műtermében készít ezüst-nemüket, ékszereket, valamint magyar disz-ékszer és egyházi felszereléseket.

1416

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Számtartó kerestetik.

Földmivesszke iskolát végzett, fiatal, nőtlen, gazdasági gyakorlattal bíró egyén kerestetik, aki számtartói állást hajlandó elfogadni. Bővebb felvilágosítást az Erdélyrészi Gazdasági Egylet titkári hivatala ad.

2000 drb I-ső osztályú gyökerező Rajnai Riesling szőlőültetvény Riparia Portalis alanyon eladó Ezere 150 korona. Értekezhetni Babós és Társai Vasútleben Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 25. szám. 1511

Irodalmi Megjelent
Jelentés! KUNOSSY, SZILÁGYI és TÁRSA
Könyv-, mű- és zeneműnyagkereskedésében
az 1905. évre szóló
Hasznos Könyvnapár,

mely irodalmi részében rendkívül érdekes közleményeket ad Bródy, Dömötör, Mikszáth, Radó és Szomaházy tollából és felöleli a klasszikus és modern magyar irodalom összes nagyszabású alkotásait, valamint az egész magyar irodalom termékeit bibliographiai csoportosításban. A könyvnapárban előforduló műveket

csekély havi részletfizetésre szállítjuk.

Ezen terjedelmes és a könyvszükséglet megválasztásánál nélkülözhetetlen nagybecsű díjtalanul és bérmentve segédkönyvet mindenkinek küldjük. Ezenkívül kívánatra szívesen küldjük a német irodalmat felölelő gazdag tartalmú könyvjegyzékünket és zeneműjegyzékünket. **Czégünk**, mely az irodalom és művészet érdekeit kívánja első sorban szolgálani, mindenkinek, még a legszerényebb jövedelemmel rendelkezőknek is lehetővé teszi, hogy könyvszükségletét előnyös fizetési módokat, csekély részeket mellett beszerezhesse.

Tessék kérni az 1905. évi Hasznos Könyvnapárt díjtalanul és bérmentve!

Vidéki, helyi és utazó képviselők, kik e szakmában már megfelelő szép eredménnyel működtek, a legelőnyösebb feltételek mellett nyernek alkalmazást.

Kunossy, Szilágyi és Társa

• Könyv-, mű- és zenemű-
nagykereskedés és kiadóvállalat
Budapest, Ujvilág-utca 16.

A
„KISBIRTOKOSOK ORSZÁGOS
FÖLDHITELINTÉZETE“

földbirtokokra a következő módozatok mellett nyújt törlesztéses jelzálogkölcsönöket:

4 1/2 %-os záloglevelek alapján
készpénzben 100-as árfolyammal

50 évi törlesztésre	5.46 %-ra
40 " "	5.80 " "
30 " "	6.50 " "
20 " "	8.00 " "

4 1/2 %-os záloglevelek alapján
készpénzben 98-as árfolyammal

50 évi törlesztésre	5.26 %-ra
40 " "	5.60 " "
30 " "	6.30 " "

20 évi törlesztésre 7.80 %-ra
4 %-os záloglevelek alapján
készpénzben 95-ös árfolyammal
50 évi törlesztésre 4.90 %-ra.

Az évi díjrészek mindig utólagosan fizetendők.

A kölcsönt az intézet nem mondhatja fel, a míg a kölcsönt vevő azt részben vagy egészben storno díj nélkül fizetheti vissza.

Bővebb felvilágosítással szolgál a „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet“ Képviselősege

Kolozsvárrott Jókai-utca 4. szám alatt
d. e. 9—12 óráig.

Birtok vétel.

Egy jó minőségű birtok kerestetik megvételre. 1541.

Ajánlatok kéretnek fenti képviselőseghhez.

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.
brassói gyarából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1351.

Posnansky és Strelitz

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 27. szám.

Gyár: ERZSÉBETFALVA

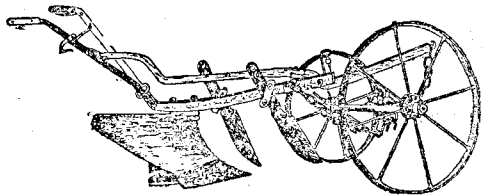
Ajánlanak:

Aszfalt,
Fedőpapirlemez,
Kátrány,
Carbolineum,
Carbolsav,
Creolin-t stb.

1533

legjobb minőségben, jutányos árak mellett.

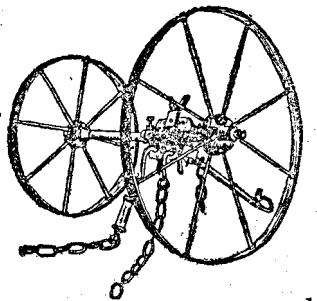
JAVITOTT EGYETEMES EKE (Jurenák Miklós szabadalma.)

Ekék árai, Budapesten IX. k., Márton-utca 37. sz.

Ezen eke előnyei: 1. Az egyszerűség, könnyű és gyors kezelhetőség, tartósság. — 2. Munkaközben le- és felállítható — 3. Kettős csoroszlója a gyepes, zombékos nádas talajt nemcsak jobban megporhanyítja, de száraz állapotban is apróra szántja. — 4. Bármily vegyületű talajon használható — 5. A talajt jobban megfordítja, ha legszélesebb s legmélyebb szántást (10-12 hüvelyknyit) eszközli is, mint más ekék. — 6. **Kevesebb vonóerőt igényel, bár munkaképessége száraz talajon 30%-kal több és 100%-kal jobb.** — 7. Rögös, feltöltött zombékos talajon is a rögzített kerékkel nyugodtabban jár. — 8. Nagyobb kereke vízszintesebb vontató állást idézván elő, a taliga az eke-testet nyugodtabban vezeti. — 9. **Elzárható s így az egyenletes mélység szabályozható.**

D. 10. M. N. eke acél ekefejjel és csoroszlóval 90 K
D. 8. M. N. eke " " " " 85 K
D. 7. M. N. eke " " " " 80 K
Elzáróeszközök külön — — — — 4 K

1542

A mint kitavaszkodott, azonnal kísérlet alá vétettem egy drb 7. D. M. Jurenák ekét. Erre nézve ma még minden dynamométeres mérés nélkül szakvéleményem a következő:

A 7. hüvelyk mélyen járó ekét reggel beállítottam a legmélyebb 7. hüvelyk szántásra és zárókészülékével az ekét bezárattam, hogy elállítható ne legyen. Az eke egész nap ugyanazon pár ökörral szántott. Délután 4 órakor jöttem ki az ekéhez és saját magam szántottam vele sötét estig.

Ezen munka közben a következő tapasztalatokat szereztem:

Az ekét ugyanazon pár ökörral vígan vontatta.

Azon berendezés, hogy első csoroszlója, mely a rendes csoroszló helyén van, egy collal balra ki van sverelve az ekefej függélyes síkjától egyenesen — fenomális. Az eke ezáltal már roppant erőmegtakarítással jár. Azon surlódás, melyet az ekefej függélyes metszési síkja előállít, a minimumra van redukálva, s emellett az eke által vont barázda tiszta.

A második csoroszló munkája, mely a földhasábot még közepén szintén függélyes irányban áthasítja, szintén hatalmasan közreműködik az erő megtakarításához. A föld aprózásában pedig egyenesen meglepő eredményt tüntet fel.

Mondhatom, ezen eke munkája tökéletes. Ennél többet ekétől várni nem lehet Fordítása aprózása egyaránt tökéletes, ehhez sőt nem fér.

A taliga egyszerűsége roppant előny. Ámbár én még a »Bóni« rendszer elhagyását is ajánlom, hogy a kerekek ne csak az agyon, hanem a tengelylyel együtt is fordulhassanak, azt én szükségesnek és indokoltnak nem tartom. Szilárd tengelyt javaslom, melyen az agy forogjon csak. A tengely forgása a reá meresztett aggyal felesleges

Az eke önvezetése tökéletes, vezetés nélkül maga jár. Ellenben a fogyasztásnál egy lánca akasztva szintén kifogástalanul pompásan működik.

Altisztem az eke becsukhatósága, és a szántásmélység teljes ellenőrizhetőségéért lelkesedek, béréseim pedig az eke könnyű járásáért, könnyű kezelhetőségéért. Valamennyi veszekedik a Jurenák-ekéért, mind abba szeretne fogni.

Ez jobb jel, mint ezer-féle erőmérés, meg dynamométrikus számítások.

Ha a 7. colos eke nyakig jár a földbe, akkor is könnyebben jár, mint a más gyártmányu »Sack«-ekék 5 col mély szántásnál.

A munka szaporasága is meglepő, mert az ökörral vígan halad benne, s nem erőlködik és mert 10 colos földhasábot mindig lehasíthatok vele. Én azt hiszem, 30 sőt 40 százalékkal okvetlen többet szánt, mint más »Sack« rendszerű eke.

Jótállok, hogy 3 Jurenák ekével leszántok annyit, mint 2. kettős ekével. Holott az első módon 6, az utóbbi módon 8 ökörral kell. De azután a munka mennyire más! Egy fogasolást okvetlenül megtakarítok.

Most folytatom kísérletemet a 8-as Jurenák ekével, erőmérővel és összehasonlításokkal a még friss töréseknél.

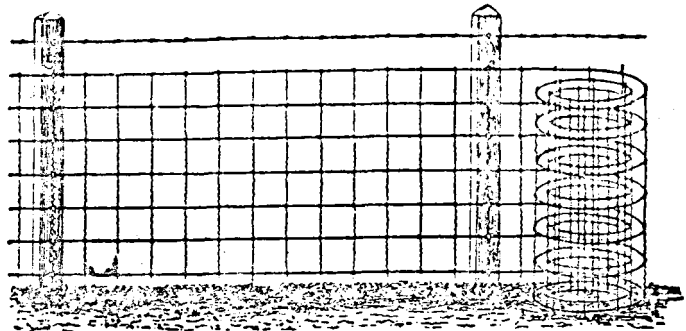
Kísérletcímzet gazdatársaimmal közölni fogom.

Ma annyit constatálhatok, hogy a Jurenák-ekéhez fogható ekét én sohasem láttam, jobbat vagy ehez foghatóat én nem üsmerek, pedig 25 éve kísérlek figyelemmel minden újat, mi e téren megjelenik.

Herényi Gothard Sándor.

Bámulatosan olcsó kerítések!

Szölgőtermelők figyelmébe!

Mezőgazdák figyelmébe!

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat és kerítésgyára

BUDAPEST, VIII., Üllő-út 48. szám.

Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott **Hungária sodronyfonatát**, mint a legcélsebb és legolcsóbb kerítési anyagot, mely előnyeivel fogva felülmul minden eddig alkalmazott sodronykerítést. A szölgő- s mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos eme találmány előnye: **Olcsóság!**

Horganyozott vassodronyból (nem kell befesteni):
körülbelül 5 centiméter lyukbőséggel,

Készletben: 1 és 2 méter magasságban valamennyiből, 1:50 méter magasságban 1:8, 2:—, 2:2, 2:5 és 2:8 milliméter dróterősségűkből.

Sodronyerősség: 1:2 1:4 1:6 1:8 2:— 2:2 2:5 2:8 mm.

Ár □ méterenkint: **40 48 56 64 72 86 100 120** fillér.

Körülbelül 3x5 centiméter (hosszukás) lyukbőséggel:

Készletben: csakis 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben.

Sodronyerősség: 1:2 1:4 1:6 1:8 2:— 2:2 2:5 2:8 mm.

Ár □-méterenkint: **58 66 74 82 96 110 130 150** fillér.

Csomagolásért, földadásért és kezelési költségeikért számítok négyeszméterenkint 1 fillért, de egy küldeménynél legalább 50 fillért.

Célszerűség: A fonat elegendő sűrű lévén, még apró baromfi áthatolását is meggátolja; felső és alsó szélei pedig szurósak, tehát az átmozgást megnehezíti. A fonat csavart szála — mint vékony sodronykötelek — a kerítés hosszirányában futnak, miáltal nagy az ellenálló képessége; a keresztirányban pedig hullámosak, a szálak összecsiszása tehát ki van zárva.

Könnyű kezelés: Kézzel meghuzva, egyszerűen a faducokhoz szegezendő horganyozott kettős szegekkel, a fonat sima és feszes marad. Nagy előnye a fonat fesszessége, ami lehetővé teszi azt, hogy a fonat bármikor ismét leszedhető és más helyen ismét fölérősíthető. A fonat összekuszálódása ki van zárva. — Feszítő-sodronyok, csavarok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor tuskésodrony alkalmazva, a kerítés tetszés szerint megmagasítható. — A tuskés sodrony ára méterenkint 6 fillér.

Számos elismerő levél áll rendelkezésre. 1548

Továbbá gyárt és szállít: közönséges gép- és kézi sodronyfonatokat mindenféle célokra; csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló-, park- és erkélyrácsokat vaskeretes sodronyfonat és kovacsolt vasból, föld- és kavicsrostákat, kosarakat magtár-ablakrostélyokat, ökör szájkosarakat, szikrafogókat, szölgőbogozórostákat, cséplőgépekbe való gabonaosztályozó-hengereket stb.

Magyar Agrár- és Járadékbank
Részvénytársaság

Budapest, V., Erzsébet-tér 9. sz.

Igazgatóság: madarasi Beck Nándor (elnök), Barta Arnold (vezérigazgató), madarasi Beck Miksa, gróf Boos-Waldeck Fülöp, Bujanovics Sándor (elnökhelyettes), Dorizon Lajos, báró Herzog Péter, dr. Králik Lajos, Minkus Jenő, Thors J. Henrik, Vöröss Sándor (igazgatósági tagok). **Célg-vezetők:** Fábri Samu és dr. Schöber Béla (igazgatók), Szántó Frigyes (igazgató-helyettes), dr. Fellner Frigyes (vezértitkár), Szathmáry Gyula (pénztárfőnök).

*Kölcsönöket ad és hitelt nyújt földbirtokosok és mezőgazdák részére telekkönyvi bekebelezés vagy más megfelelő biztosíték ellenében.

Átvesz pénzbetéteket folyó- és cheque-számlára.

Eszközül bizományi üzleteket, fedezet mellett, úgy a budapesti, mint bármely külföldi tőzsdén.

Kölcsönöket nyújt a phyloxera-pusztította hegyi szőlők felújítására az 1896. évi V. t.-cz. alapján. E kölcsönöket a földművelésügyi és pénzügyi magyar királyi miniszterektől kinevezett tagokból s a bank megbízottaitól alakult bizottság engedélyezi. A visszafizetés kezdődhetik a telepítés megkezdését követő 5-ik évben s a tartozás 15 egyenlő évi részletben törlesztendő. A kölcsönök felvétele, lebonyolítása és telekkönyvi biztosítása céljából kiállított minden irat, beadvány, okmány és nyugtatvány, valamint a kölcsönök telekkönyvi bejegyzése és törlése — az 1896. évi V. t.-cz. 18. §-a értelmében — bélyeg- és illetékmentes.

Az ezen kölcsönök alapján a bank által kibocsátott 4% os szölgőkötvények és azok szelvényei az 1896. évi V. t.-cz. értelmében a tőkekamat és járadékadó, valamint az általános jövedelmi pótdadó és szelvény-bélyegilleték alól, úgy minden más bélyegkötelezettség, illeték és adó alól mentesek, óvadékképesek és a községek, testületek, alapítványok, nyilvános felügyelet alatt álló intézetek, gyámoltak és gondnokoltak pénzeinek, ugyszintén a hitbizományi és letéti pénzeknek gyümölcsöző elhelyezésére szolgáló és üzleti biztosítékokra fordíthatók, továbbá a cs. és kir. hadsereg, a cs. kir. osztrák Landwehr, valamint a m. kir. honvédség és m. kir. csendőrségnél házassági óvadékl felhasználhatók, nemkülönben úgy a cs. kir. közös hadügyminiszterium, mint a m. kir. honvédelmi miniszterium alá rendelt hivataloknál üzleti biztosítékl és ánatpénzül, az osztrák-magyar-bank fő- és fióküzleteinél pedig kézi zálogul elfogadhatnak.

A bank által alapszabályszerűen megszerzett követelések és értékek alapján kibocsátott 4% os járadékjegyek, kamatszélvényeinek beváltása az 1875. évi XXII. t.-cz. 6. §-a értelmében a tőkekamat és járadékadó levonása nélkül történik s úgy a járadék-jegyek, mint kamatszélvényeik a m. kir. pénzügyminiszter 98070—1899. szám alatt kelt rendelete értelmében illetékmentességben részesülnek. Visszafizetésre kerülő járadékjegyek a névérték 102% -ával levonás nélkül váltatnak be. Ezen czimletek a közigazgatás, valamint az igazságügyi igazgatás összes ágazataiban üzleti biztosítékl és ánatpénzül és az osztrák-magyar-bank fő- és fióküzleteinél kézi zálogul elfogadhatnak.

A bank 4% os záloglevelei február 1-én, május 1-én, augusztus 1-én és november 1-én utólagosan esedékes negyedévi részletekben kamatoznak s kamatszélvényeik az 1899. évi XXX. t.-cz. értelmében most és a jövőben minden adólevonás nélkül váltatnak be. E záloglevelek — a melyek ötven éven belül sorsolás után teljes névértékben fizetettek vissza — ugyanezen törvény-cikk értelmében óvadékképesek és a községek, testületek, alapítványok, nyilvános felügyelet alatt álló intézetek, továbbá gyámoltak és gondnokoltak pénzeinek, ugyszintén a hitbizományi és letéti pénzeknek gyümölcsöző elhelyezésére, szolgáló és üzleti biztosítékokra fordíthatók, továbbá a cs. és kir. közös hadsereg, a cs. és kir. osztrák Landwehr, valamint a m. kir. honvédségnél és a m. kir. csendőrségnél házassági óvadékl felhasználhatók, nemkülönben úgy a cs. kir. közös hadügyminiszterium, mint a m. kir. honvédelmi miniszterium alá rendelt hivataloknál üzleti biztosítékl és ánatpénzül, az osztrák-magyar-bank fő- és fióküzleteinél pedig kézi zálogul elfogadhatnak.

A bank 4% os vasuti járadék-kötvényei május 1-én és november 1-én utólagosan esedékes félévi részletekben kamatoznak s kamatszélvényeik az 1897. évi XXXII. t.-cz. értelmében most és a jövőben minden adólevonás nélkül váltatnak be. E vasuti járadékkötvények — a melyek 70 éven belül sorsolás után teljes névértékben fizetettek vissza — ugyanezen törvény-cikk értelmében óvadékképesek és a községek, testületek, alapítványok, nyilvános felügyelet alatt álló intézetek pénzeinek, ugyszintén a hitbizományi és letéti pénzeknek gyümölcsöző elhelyezésére, szolgáló és üzleti biztosítékokra fordíthatók, továbbá a cs. és kir. közös hadsereg, a cs. és kir. osztrák Landwehr, valamint a m. kir. honvédségnél és a m. kir. csendőrségnél házassági óvadékl felhasználhatók, nemkülönben úgy a cs. kir. közös hadügyminiszterium, mint a m. kir. honvédelmi miniszterium alá rendelt hivataloknál üzleti biztosítékl és ánatpénzül, az osztrák magyar bank fő- és fióküzleteinél pedig kézi zálogul elfogadhatnak.

1537

Gróf Teleki László Gyula

uradalmából származott és államilag ólmozott

Lóhere vetőmag

a kolozsvári közraktárban 50 és 100 kgrammos zsákokban kerül eladásra.

Értekezhetni a közraktár igazgatóságánál és Szilágyi Ferencz urad. jószágfelügyelőnél Kendi-Lónán, (posta helyt.)

1516

McCormick Harvesting Machine Comp.

(Chicagói aratógép.)

KNECHT E. J., igazgató.

Budapest, V., Váci-ut 30.

Gyártmányok: Kéveköltőgép, „Daisy” marokkrakó aratógép, fűkaszalógép, szénagyűjtő gereblye és „Manila” kévelőtőfónál gyártmányal. Amerikai tárcás boronák, rügös boronák, cultivátorok, szénaforgatók, kucorica-vetőgépek. Katalógusok ingyen és bérmentve. 1524 Felvilágosításokkal készséggel szolgálunk.

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító Temesváron.

Mag-, növény-, rózsa-, fák- stb. nagytenyészet,

(Tenyészterület; 62 hold — 37 hektár.)

Magvakból és virághagymákból a legjobbat,

A legnemesebb gyümölcs-, dísz- és sorsfákat.

A legszebb fenyőféléket és cserjéket.

Képletekkel bőven ellátott leíró katalógusok ingyen.

Postaszállítmányok magvakkal 5 kor. leírái bérmentve.

Minden egyes szállítmányhoz „Mühle tanácsadója a kertművelésben”, a legjobb kertészeti kézikönyv ingyen mellékeltek. 1543

Fischer és Társa Faiskolák

Nagy-Enyed (Alsó-Fehérmegye.)

Szakszerűen nevelt gyümölcsfáknak tömeges produkálása a legfinomabb és legjobb csemege és kereskedelmi fajokban. Gyümölcsvadoncok, Gleditsiák, Akáczfák, Spárga, Rhabarber Gömbakác, Szamóca, Ribiszke (vörös szőlő), Egres stb. stb.

Megbízható kiszolgálás. -- Olcsó árak.

Szakszerű csomagolás. 1352

Óvári répamag

duppauzi zab, tavaszibuza, zárttoku

kék mák, pernai lenmag, „fűmagvak“

MAGYARBIKÁK

pekingi kacsák, emdeni ludak és

1484 tojások állandóan kaphatók:

Gróf TELEKI ARVÉD

drassói uradalmában, u. p. Konca.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTT
Deák Berenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt
Korbuly-ház) olcsó jelzalog és váltókölcsonöket nyujt s
BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD

Url Rezső Sertéseket

sertésbizományos
BUDAPEST,

VIII., Bérkocsis-utca 12,

sovány és hizott álla-
potban a legmagasabb
napi árakon értékesít.

1534.

Lónyiró ollók,

Marhanyiró ollók,

Ló- és marhanyiró gépek „HELIOS“
istálló lámpa stb. s egyéb gazdasági cikkek
legjobb minőségben jutányos árban szerezhetők be

SCHOTTOLA ERNŐ

cégnél

BUDAPEST, VI-ik kerület Andrassy-ut 2. szám.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. 1532.

1903. évi beszerzés kiállításán 2 ezüstéremmel kitüntetve.
1903. évi kolozsvári kiállításán 2 díszoklevéllel kitüntetve.
1902. évi pozsonyi kiállításán 3 oklevéllel kitüntetve.

KALLAI LAJOS motorgyára, BUDAPEST, VI., Gyár-u. 50.

Teljes jótállás kitünő cséplésért

A jelenkor legegyszerűbb és legtökéletesebb motorcséplő-készlete.

Gépsz nélkül könnyen kezelhetők.
Ezen legújabb motorok terjesztése érdekében használt gőzgépek cserébe vétetnek.

Ezen motorcséplő-készletek felülmúlhatlan kitünősége felől tudakozódni lehet:

Báró Kemény József urnál Maros-Németi (Erdély).
Zeykfalvi Zeyk Dániel főispán urnál Nagy-Enyed.
Gróf Mikos Kelemen urnál Magyar-Csesztve.
Meskó Jakab urnál Csikmádéfalva stb. stb.

Legbiztosabb olcsó üzem! Árjegyzék kívánatra bérmentve 1454

Ajánlja teljes jótállás mellett benzínmotorait malom- és iparüzemre, valamint

**Villamos Benzinlokomobil-
Cséplőkészlelit Kettős Tisztító-
szerkezettel.**

!!!Egyedül létező újdonság!!!

Önműködő, ellenőrző és biztosító-szelep.
Külön mezőgazdasági géposztály:
gőzgépek, malmok, járgá-
nyok, cséplők, vetőgépek stb.

A SMITH-PREMIER-IRÓGÉP

a világ legjobb gépe. — Grand Prix 1900. Paris.

300,000 darab Smith-Premier már használatban.

Vezérképviselő Erdély, Szatmár- és Mára-
maros megyék részére:

Strasser Izidor

Kolozsvár, Wesselényi Miklós-utca 22.

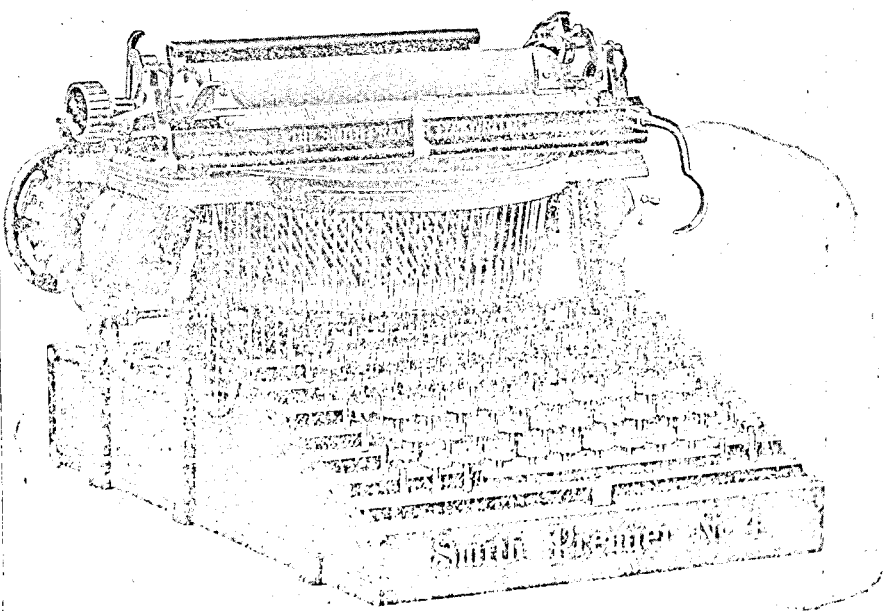
Központ:

Budapest, Andrassy-út 4.

A gépvétel kötelezettség nélkül bárhol
próbára felállítatik.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1546.

BENZINMOTOROK, GŐZCÉPLŐKÉSZLETEK, ARATÓGÉPEK ÉS EGYÉB MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK

1458

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

Az „Athenaeum” irod. és nyomd. r.-társulat kiadásában megjelent

Gazdasági Művek.

Bakay N. Kendertermelés	3.—	Roboz. Szénkéreg alkalmazása	3.—
— Lentermelés	2.40	Rodiczki. Keresk. és ipari növények. 2 köt.	4.80
Baranyay. Konyhakertészet	3.40	— A juh és gypaju ismertetése	4.—
Brümmer. A takarmányozás gyakorlata	4.—	— Gyakorlati répatermelés (2. kiad.)	2.—
Gothard S. A városi hulladékok értékesítése	3.—	— Gazdasági tanácsok (Uj kiadás).	3.—
Grubiczy G. Tyukok	— .60	— Takarmánytermesztés	3.—
— Baromfityénésztés I., II.	3.60	Rovara F. Répatermelés	5.20
Hilgard. Szikes talajok öntözése	2.—	Schmid J. Jóságaink rendezése	2.60
Kenessey K. Trágyakezelés	1.—	Semler. Gyümölcsértékesítés	2.—
— A buza vetőmag	1.—	Sporzon. Mezőgazdasági üzenet	5.60
Kiss Verner. Aprójószág tenyésztése	2.40	— Mezőgazdasági számvitel	4.—
Lázár. Gazdasági segédeszközök	3.60	Szabó A. A házi állatok bonczana	8.—
L-coteux. A csalamádé és egyéb takarmányok	4.—	Szalay. Burgonyatermelés	3.—
Milhofer. Mezőgazdasági munkásviszonyok	6.—	Szilassy Z. Fű-féle takarmánynövények	4.—
Mittermeyer. Szeszgyártás	2.—	Szűts Mihály. Mezőgazdasági becsléstan	4.80
Molnár I. Szőlőink ujjalakítása	2.40	Tormay, A szarvasmarha I.	4.—
Ottó-Benes. Rózsatenyésztés	1.80	— II.	8.—
Papst. Szarvasmarhatenyésztés	10.—	Vadászműszótár, magyar-n. és n.-magyar	1.60
Praznovszky. Dohánytermelés	2.—	Wolff Okszerű takarmányozás	4.—
Raiffeisein A hitelszövetkezetek	2.—	Zlamál V. Állatkor- és gyógytan	11.—

Kaphatók az Athenaeum r.-t. könyvkiadó hiv.-ban (VII., Kerepesi-út 54) és minden hazai könyvkereskedésben.

Az Athenaeum r.-társulat kiadásában megjelent alábbi műveket különösen

Vadászat kedvelők figyelmébe ajánljuk:

Diezel-Mika. Az apróvad vadászata	20.—
Fónagy. A vizsla idomítása	6.—
Hynsphil. Az angol vizsla	4.—
Mika. Vizslaidomítás kötve	2.40
Hanusz István. A növények világából	3.—
— A fák birodalmából	4.20
Balhay Adolf. A szarvas és vadászata diszköt.	10.—
Bársony István. Magyar természeti és vadászati képek, diszkötésben	13.—
— Vig világ, diszkötésben	24.—
— Erdőn, mezőn, diszkötésben	20.—
— Mulattató vadászrajzok, diszkötésben	8.—

Kiváló művészek remek, eredeti rajzaival és műmellékletekkel.

Kiadta az Athenaeum irod. és nyomda r.-t. (Budapest, VII., Kerepesi-út 54.) és megrendelhető ugyanott, mint minden hazai könyvárusnál. 1470 I.

Pinzgau tenyész bikák.

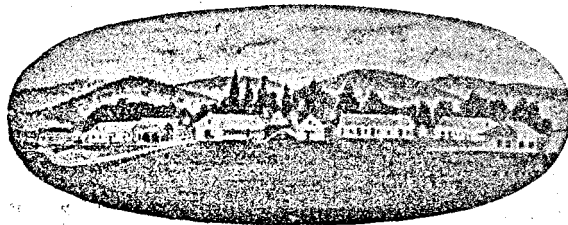
6 darab hágóképes, igazolvánnyal bíró, 18—22 hónapos, sötét színű, erős testű, legelőn nőtt pinzgau bika

olcsón eladó.

Stephani Károlynál,

utolsó posta: Darócz,
vas. áll.: Koncza.

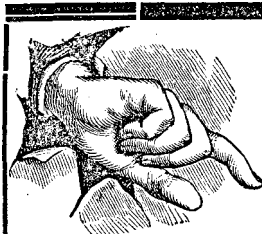
1551

Eladó birtok.

Kisküküllővármegyében az állomástól 5 kilométer távolságban fekvő 480 cat. hold prima rét, szántó, legelő, szőlő és erdőből álló birtok megfelelő udvarházzal, gazdasági épületekkel ellátva eladó, ára 56,000 forint.

Czim a kiadóhivatalban megtudható. 1415

A czimre tessék ügyelni!

VALÓ-

di francia különlegességek (óvszerek) csakis F. Bergueran-fils leghirebb páris gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál

Budapest, VII. kerület,
Erzsébet-körút 50. sz.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve 1356

A legjobb uj, egyszer
használt

ZSÁK,

vizhatlan PONYVA a legolcsóbban kapható

FISCHER J.

ponyva- és zsákáruházában BUDAPEST,
V., Nádor-u. 31—33.

KÖLCSÖN-PONYVÁK

széna- és szalmaszállítás-hoz a legjutányoabb kölcsön mellett 1-51

A legszolidabb kiszolgálás.

Mindenmü, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **mütrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utcza 4. szám, a hová a rendelések és mindenmü kérdezősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

RÁCZ GYÖRGY a telecska magaslatán fekvő kulai jolánföldi szőlőtelepét és kertészetét bérbe vettem, amiről a nagyérdemű közönséget értesítve megjegyzem, hogy főtörekvésem lesz a legszolidabb kiszolgálás a fajtisztaság megőrzése a jolánföldi szőlőtelep jóhírnevének ápolása. Egyben jelzem, hogy

a szőlőtelepen kapható: 1. Szokványminőségű gyökeres és sima zöldojtvány. 2. Amerikai és európai gyökeres és sima vessző. 3. Gyümölcs-, kajszin- és barackfák, Gleditsia és minden más felülmúló **Maclura Aurentiaca** élősvény.

MANHOLD KÁLMÁN nagybérlő, Kula, Bácsm 1456

Lapusnyaki magfengeri kapható a cső közepéről morzsolva 100 kilónként 24 koronáért. Jó talajban az összes sima szemű fajták között a legbőtermőbb, 100 kiló csőves 86 kiló szemet ad. **Gr. Lázár László uradalma Lapusnyak u. p. Hunyad-Dobra.** 1530

BÜKKFA-SZÉN

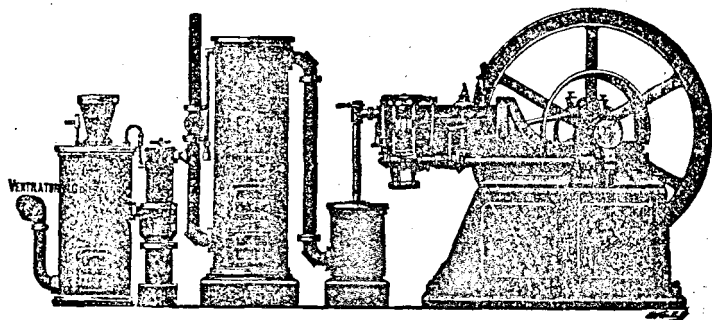
waggonszámra métermázsánként 2 koronak 80 fillérért Retteggi sz.v.v. állomáson waggonba rakva, lehát a legolcsóbban beszerezhető

Gróf Teleki László Gyula úr
erdélyrészi erdészeténél

Kecsed, u p. Nagy-Iklód.

NB. Zsákban való szállítás rendelésénél a zsák önköltségen számíttatik fel; vagy zsákot kérünk küldeni. Szállítunk szemet kisebb mennyiségben is, csak az illető küldjön zsákot, vagy pedig a zsák árát is felszámítjuk.

Megrendeléseket szíveségből átvesz az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatala is. 1423

Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utcza 18.

Motorgyár és vasöntöde: Bécs.

Benzin- és petroléum-motorok és locomoblok, szlő-gáz-motortelepek 2-3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

1465.

Jutányosan eladó

Százados

új marhamérlegek

1500 kgr. hordképességű erős vaskorlással 2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles,

Uj szekér

hidmérlegek

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló súlyúval 4 méter hosszú, 2 méter széles. 1424

Becserelek

őcska marhamázsákat új hidmérlegekre — Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett.

DÉNES MANÓ

mérleg-
műszerész.

Budapest, VII., Dohány-utcza 78.

AGRARIA erőtakarmánygyár r.-társ.

BUDAPEST, VI., Lehel-utcza 8. sz.

Postatakarékpénztári clearing- és cheque-számla 11752. sz. Giro-számla a Magyar Általános Hitelbanknál. Sürgöny cím: Erőtelefon Budapest Telefon (Interurban) 33-17.

A ve-zprémi országos gazdasági kiállításon eli-merő oklevél.

Ajánlja „AGRARIA” védjegyzett, kitünő Erőtakarmányát. Az áru vasúthoz szállítmínőségű, saját gépezeteivel gyártott: Erőtakarmányát. va 50 kgr. zsákokban, védjeggyel ellátva. — A gyártás: **Kühn Gyula dr., a hallei gazdasági egyetem igazgatójának módszerei szerint történik.** A takarmányhoz szükséges összes nyersanyagot, mint: buzakorpát, malátacsirát, repce-, napraforgó-, lenmag- és tökmag-pogácsát elsőrendű és kizárólag magyar gyárakból szerezzük be. A cukorszörp szintén csakis elsőrendű és kizárólag magyar gyárakból ered ugymint: a szerencsi, mezőhegyesi, kaposvári és botfalvi cukorgyárakból.

Gyártmányaink:

„AGRARIA” A. lőtakarmányoz-sra, dús malátacsira, vagy zúzott zab tartalommal — „AGRARIA” B. göblyhizlálásra, dús repcepogácsa-tartalommal. — „AGRARIA” C. tehe-észethez, dús tökmagpogácsa-tartalommal. — „AGRARIA” D. sertész zlalásra, dús árpadara-tartalommal. — „AGRARIA” E. juh-takarmány, dús cukorrépa szelet-tartalommal.

Állandó vevőközönségünk a m. kir. földmi-

velésügyi és a vallás- és közoktatásügyi miniszterium uradalmi. Az ország legelső uradalmaitól eli merő okmányok állanak rendelkezésünkre, melyek bárki által megtekinthetők központi irodánkban Gyártmányaink szakértők által lesznek megvizsgálva. — Az áru mindig feiss minőségben kapható alegjutányosabb napi áron.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszterium 142785/C1, 1904. számú, a takarmányhiány miatt kiadott rendeletéből kifolyólag gyártmányunk kivétel nélkül díjban részesül. 1550

Beregi és Társa kereskedelmi ügynökségi és biztosítási irodája által

Telefon szám 551. Kolozsvár, Ferencz József-út 42.

Eladó: Kolozsvárhoz 18 kilométer távolságban egy 1527 holdas birtok, gazdasági épületek és teljes marhaállománnyal.

Eladó: Szolnok-Dobokamegyében egy 350 és egy 450 holdas birtok gazdasági épületekkel, utóbbi birtokhoz jól jövedelmező vásárvám jog is tartozik.

Bérbeadó: Szolnok-Dobokamegyében egy 250 holdas birtok, vagyon alkalmas legelővel.

Kerestetik: Megvételre bármily nagy területtel fenyő és tölgyerdő a legmagasabb ár mellett.

Kerestetik: 1905. őszevaló szállításra 1000—1500 Waggon hasított bükk tűzifa előnyös áron.

Fenti cég elfogad Erdély egész területére megbízó okat, birtok eladás és vételre, nemkülönböztetve birtokbérbeadásra, továbbá előnyös törlesztéses és olesó kamatu váltó kölesön közvetítésre. — Levelezés költségmentes. — Közvetítési díj mérsékelt. 1549

Rövid két hét alatt érkezett nagyszámu elismerő levél bizonyítja, hogy a legjobb minőségű szőlőojtványok

A „Noé” szőlőojtványtelepen

(Szalacs Biharmegye) kaphatók.

Eladásra kerül még nagyobb mennyiségű RIPARIA PORTALIS alanyon készült többféle kiválóbb bor- és esemege fajta I. osztályu gyökeres

fás o j t v á n y.

Továbbá érmelléki borfajtákból gyökeres és sima

Z Ö L D O J T V Á N Y.

Kimerítő árjegyzéket ingyen és bérmentve küld:

1555

NAGY IMRE

szőlőbirtokos, a Noé szőlőojtványtelep tulajdonosa.

GANZ és TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvénytársaság
 ● LEOBESDORF. ● BUDAPEST. ● RATIBOR. ●
 Városi üzlet: BUDAPEST, Ferencziek-tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára örléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat, zsákfelvonókat, detachurók- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve. 1485

Drössler Károly

cs. és kir. szabadalmazott gazdasági gépgyár
 BUDAPEST, VI. Váci-körút 59. 1449

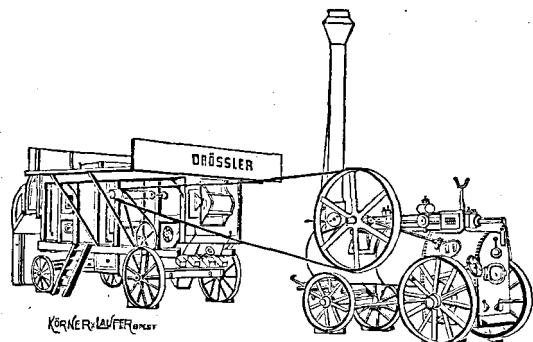
Magánjárókat, Gőzmozgonyokat, Gőzcséplőket, Járgányos- és kézi cséplőket, Benzin- és nyersolajmotorokat, malomberendezéseket és mindenféle egyéb

gazdasági gépeket,

Gőzeke-készleteket szállít szolid kivitelben, kedvező fizetési feltételek mellett.

Árajánlattal és költségvetéssel kívánatra díjmentesen szolgálnak.

Képviselek keresetnek.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok:	Korm. hozzáj. elemi ágazatban	400.000.— K.
	Alapítók	1.278.240.— "
	" élet	200.000.— "
Tartalékok		374.767 80 "
	Összesen:	2.253 007 80 K.
1901. évi fölösleg		90.349.— K.
1902. " "		59.782.36 "
1903. " "		109 331.73 "
1904. " "		72 438.23 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletleveslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. 1904. évben a jégkár ellen biztosítottak 2%-os díjvisszatérítésben részesülnek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgálnak.

1013

az igazgatóság.

A Bizalom legnagyobb jele,

hogy szőlőültvényeim legnagyobb részét már lefoglalták s egymillióból csak 150,000 van eladó. Sima zöld oltvány . . . 90 korona ezrenként.

Gyökeres zöld oltvány 160

2 éves gyökerű zöldoltv. 180

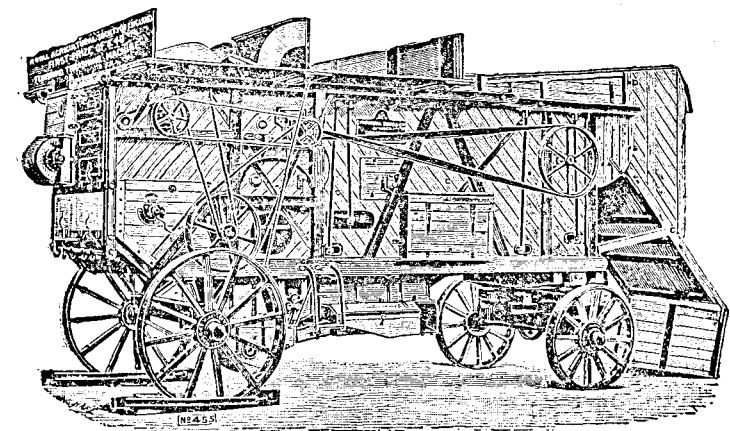
mely **idősebb** szőlők pótlására legalkalmasabb. Legelősebben a legjobb fajokban és kitűnő minőségben szőlőültvány csakis nálam szerzhető meg. **Szekely J. Gyöngyös, Szt.-Urbán** — — — templom. — — — 1517

GRAEPEL HUGÓ gépgyáros

Marshall Sons & Co. L. vezérügnöke
 BUDAPEST, V., Váci-ut 40-46.

Ajánlja

Eredeti MARSHALL-féle gőzlokomobiljait, saját gyártmányú legújabb cséplőgépeit, szabadalmazott kombinált gabona- és lóhere cséplőgépeit és szab. törekrostaít vaslemezből, melyből a múlt évben körülbelül 1000 darabot szállított.

Ezen szab. **törekrostaít** mindenütt jól beváltak és hajlandó vagyok azokat bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és visszafogadni, ha nem jobbak, mint bármely másfajta törekrosta.

Gazdasági árjegyzéket, törekrosta leírást, mintát és elismerő levél-üzetet kívánatra ingyen és bérmentve küldök. 1066

CLAYTON & SHUTTLEWORTH,
 Budapest, Váci-körút 63.
 által a legelőnyösebb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
 szalmakaszalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rostaít, kőrakozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecs kavagók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

1242

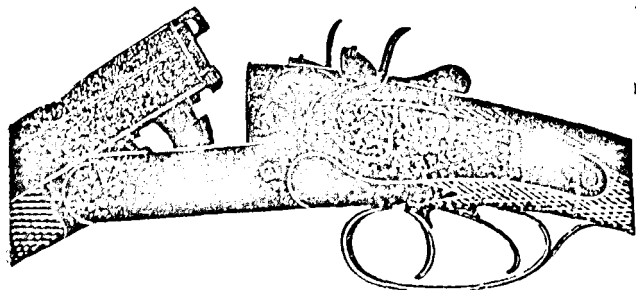
Egyedüli FERLACHI gyártmány,

mely a bel- és külföldi gyártmányok közti versenyben a legelső díjat nyerte el.

Aranyérem Páris 1900. — 46 remekelés.

Ogris Márcus 1923

fénygyár és (précios) puskaműves

FERLACH (KARINTHIA) szállít elsőrangú bármely rendszerű vadász- és célzó-egyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben **Különlegesség** nagyon könnyű DRILLING-egyverekben. Súlyuk 2-3 kilogramm.

Ujdonság: Browning-féle automatikus serét ismétlő fegyver 225 korona gyári árbán.

Magyar árjegyzék kívánatra bérmentve.

Levelezés magyar!

Levelezés magyar

Hiánytpótló munka.

A magyar könyvtermelés diadala!!

Páratlanul álló diszes kiállítású, képekkel gazdagon tarkított, érdekesen megírt munka jelent meg a nagyközönség számára:

A Világ Történelme

SZERKESZTI
ENDREI ZALÁN.

Ezt a munkát kiváló művészi értékű, nagy mesterek festményei után készült színes műmellékletek díszítik. A munkában magában 1200 több szép értékes, érdekes kép van.

A szép, pazar pompájú műmellékleteken, a gyönyörködtető képekhez teljesen megfelelő érdekes előadású a szöveg, amely oly könnyedén, oly szorakoztatóan adja elő a világ történelmét, hogy az olvasónak nemcsak gyönyörűsége telik benne, de szellemi pihenésül is szolgál. A munka nem száraz tudományos könyv.

Mindenki, aki a történelem iránt érdeklődik, ennek a munkának a megismerése után azt fogja mondani: Ez az, amit régen keresek, ez az amire szükségünk van.

Hogyan győződhetünk meg ennek igazságáról?

Kérjünk mutatványszámot, melyet a kiadóhivatal ingyen küld meg.

1464. I.

Mi a munka ára?

Füzetenként 40 fill. (20 kr.), előfizetési ára 1/4 évenként (13 füzetért) 5 kor. 20 fill. (2 frt 60).

Minő kedvezményben részesül, aki előfizet?

Ingyen kap a munka 3 kötetéhez páratlanul álló, diszes iparművészeti becsü bekötési táblát. A tábla értéke 20 korona. Ezt csakis az előfizetők kapják. Amikor a munka készen lesz, ára tetemesen drágább lesz, mint most füzetenként vásárolva, vagy előfizetés útján.

Hogy rendelhetjük meg legkényelmesebben a munkát?

Levágjuk az alábbi szelvényt, egy levelezőlapra ragasztjuk és a levelezőlapra a következő címet írjuk:

A Világ Történelme
t. kiadóhivatalának

Budapest,

VII. Erzsébet körút 38.

A „Világ Történelme“ Kiadóhivatalának

Budapest, VII., Erzsébet-Körút 38.

Alulírott ezennel megrendelem A Világ Történelme című füzetekben megjelenő, képes diszmunkát és kérem, hogy címemre a hetenként megjelenő füzeteket elküldjék, az 1. évi előfizetést 5 K. 20 fill. (2 frt 60 kr.) utánvétellel az első füzet beküldésekor szedjék be; a további előfizetést negyedévenként pontosan előre fogom beküldeni. Jelen megrendelésemből kifolyó rendes előfizetésemért kedvezményül megkapom a munkához készült diszes bekötési táblákat és a füzetgyűjtő mappát teljesen ingyen.

alírással.

Kérjük tisztán és olvashatóan kitölteni.

Megrendelő neve:

Állása:

Teljes címe (város, utca, megye, u. p.)

Levelezőlapon címünkre beküldendő.

Tessék levágni és levelezőlapra ragasztani!

!! Tessék mutatványszámot kérni !!